

Bažnyčios žinios

Popiežius

BENEDIKTO XVI KREIPIMASIS LANKANTIS JAD VAŠEM MEMORIALE	2
BENEDIKTO XVI KREIPIMASIS PER SUSITIKIMĄ SU TARPRELIGINIO DIALOGO ORGANIZACIJOMIS	2
BENEDIKTAS XVI APIE KRIKŠČIONIŲ IR MUSULMONŲ UŽDUOTĮ	4

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI KATECHEZĖ APIE AMBRAZIEJŲ AUTFERTAŲ	5
KATECHEZĖ APIE GERMANŲ KONSTANTINOPOLIETĮ	6

Šventasis Sostas

<i>URBIS ET ORBIS</i> DEKRETAS Dėl kai kurių maldingų praktikų praturtinimo šventųjų atleidų dovana Kunigystės metais	8
---	---

Ganytojų žodis

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ATVIRAS LAIŠKAS „LIETUVOS RYTO“ REDAKCIJAI	9
--	---

Bažnyčia Lietuvoje

Vilniaus arkivyskupijos kurijos pranešimas apie kardinolo A. J. Bačkio sveikatos būklę	11
Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas	11
Konferencija „Krikščionybė tūkstantmetėje Lietuvoje“	12
Susitikimas su socialinės apsaugos ir darbo ministru	13
Kryžių kalne pastatytas studentų kryžius	14

Homilijos

NAUJOJI SANDORA Kristaus Kūnas ir Kraujas	18
DIEVAS IR AUDRA 12 eilinis sekmadienis (B)	19

Bažnyčia pasaulyje

Benedikto XVI piligrimystė Šventojoje Žemėje	20
--	----

Benedikto XVI kreipimasis lankantis Jad Vašem memoriale

2009 m. gegužės 11 d.

„Duosiu aš savuose Namuose ir savo mūruose paminklą ir vardą, <...> duosiu jiems vardą amžiną ir nemarų“ (Iz 56, 5).

Šioje ištraukoje iš pranašo Izaijo knygos yra du paprasti žodžiai, kuriais iškilmingai išreiškiama gili šios gerbiamos vietos reikšmė: *jad* – „paminklas, memorialas“; *šem* – „vardas“. Atėjau tylomis pastovėti prieš šį paminklą, pastatytą pagerbti milijonus žydų, nužudytų per siaubingą Šoa tragediją. Jie neteko savo gyvybių, bet niekada nepraras savo vardų: jie neišdildomai įrašyti į jų mylimųjų, išlikusių nelaisvės draugų ir visų, pasiryžusių niekada nebeleisti tokioms žiaurybės vėl pažeminti žmoniją, širdis. Tačiau labiausiai jų vardai yra amžiams įsispaudę į visagalio Dievo atmintį.

Iš artimo galima atimti nuosavybę, galimybę ar laisvę. Galima austi klatingą melo tinklą siekiant įtikinti kitus, jog tam tikros grupės nevertos pagarbos. Tačiau, kad ir kaip mėgintum, iš žmogaus niekada negalima atimti *vardo*.

Šventasis Raštas mus moko, koks svarbus yra vardas suteikiant kam nors nepakartojamą misiją ar ypatingą dovaną. Dievas pavadino Abramą „Abraomu“, nes šis turėjo tapti „daugybės tautų tėvu“ (Pr 17, 5). Jokūbas buvo pavadintas „Izraeliu“, nes ėmėsi su Dievu bei žmonėmis ir nugalėjo (plg. Pr 32, 29). Vardai, saugojami šiame šventame paminkle, amžiais išlaikys šventą vietą tarp nesuskaičiuojamų Abraomo palikuonių. Jų, kaip ir jo, tikėjimas buvo išbandytas. Kaip Jokūbas, jie buvo panardinti į grumtynes, kad atpažintų Visagalio sumanymus. Tegu šių vardai niekada neišnyksta! Tegu jų kančios niekada nebūna neigiamos, menkinamos ar užmiršamos! Ir tegu visi geros valios žmonės budriai stengiasi rauti iš žmogaus širdies viską, kas galėtų atvesti prie tokių tragedijų kaip ši!

Katalikų Bažnyčia, įsipareigojusi Jėzaus mokymui ir trokšianti, sekdama Juo, mylėti visus žmones, giliai užjaučia čia atmenamas aukas. Panašiai ji gręžiasi į visus, kurie šiandien persekiojami dėl rasės, odos spalvos, gyvenimo padėties ar religijos – jų kančios yra jos kančios ir jų teisingumo viltis yra jos viltis. Kaip Romos vyskupas ir apaštalo Petro įpėdinis, vėl, kaip mano pirmtakai, pakartoju, jog Bažnyčia įsipareigojusi melstis ir nenuilstamai stengtis laiduoti, kad neapykanta niekada nebepavertų žmonių širdies. Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas yra taikos Dievas (plg. Ps 85, 9).

Raštai mus moko, jog turime užduotį priminti pasauliui, jog šis Dievas gyvas, net jei kartais ir būna sunku suvokti jo slėpiningus bei neperprantamus veikimo būdus. Jis save apreiškė ir toliau darbuojasi žmonijos istorijoje. Jis vienintelis teisingai valdo pasaulį ir neša liškai teisia tautas (plg. Ps 9, 9).

Žvelgiant į veidus, atsispindinčius niekieno nedrumščiamo šiame memoriale tvenkinio vandenyje, neįmanoma neprisiminti, jog kiekvienas iš jų turi vardą. Galiu tik įsivaizduoti džiugų lūkestį tėvų, nekantriai laukiančių savo vaikų gimimo. Kokį vardą duosime šiam vaikui? Kas jis arba ji bus? Kas galėjo įsivaizduoti, kad jie bus pasmerkti tokiai apgailėtinai daliai!

Stovint mums čia tyloje, jų verksmas tebeaidi mūsų širdyse. Tai verksmas, protestuojantis prieš kiekvieną neteisingumą ir smurto aktą. Tai amžinas priekaištas dėl pralieto nekalto kraujo. Tai Abelio šauksmas, iš žemės kylantis į Visagalį. Išpažindami savo nepajudinamą pasitikėjimą Dievu, tą šauksmą išreiškiame Raudų knygos žodžiais, reikšmingais ir žydams, ir krikščionims:

Ištikimoji Viešpaties meilė niekad neišsenka, gailestingumo jam niekad nestinga.

Kas rytą jie nauji – didelė tavo ištikimybė!

„Viešpats yra mano dalis, – sakau sau, – todėl į jį dėsiu viltį.“

Geras yra Viešpats tiems, kurie jo laukia, žmogui, kuris jo ieško.

Gera laukti kantriai, kol išgelbėjimas ateis iš Viešpaties.

(Rd 3, 22–26)

Brangūs bičiuliai, esu labai dėkingas Dievui ir jums už galimybę pastovėti čia tyloje – tyloje atminti, tyloje pasimelsti, tyloje puoselėti viltį.

Benedikto XVI kreipimasis per susitikimą su tarpreliginio dialogo organizacijomis

Jeruzalė, 2009 m. gegužės 11 d.

Brangūs broliai vyskupai!

Garbingieji religijų vadovai!

Mieli bičiuliai!

<...> „Viešpats tarė Abraomui: *Eik iš savo gimtojo krašto, iš savo tėvo namų, į kraštą, kurį tau parodysiu... Abraomas išėjo... pasiėmė savo žmoną Sarai“ (Pr 12, 1–5). Staičius Dievo kvietimas, žymintis mūsų tikėjimo tradicijų pradžią, buvo išgirstas paprastoje kasdienėje žmogaus*

egzistencijoje. O prasidėjusi istorija rutuliojosi ne atskirtyje, bet susitinkant egiptiečių, hetitų, šumerų, babiloniečių, persų ir graikų kultūroms.

Tikėjimu visada gyvenama kokioje nors kultūroje. Religijų istorija rodo, jog tikinčiųjų bendruomenė laipsniškai tampa vis ištikimesnė Dievui semdama iš kultūros, kurią sutinka, ir darydama jai poveikį. Ta pati dinamika būdinga individualiems didžiųjų monoteistinių tradicijų tikintiesiems: įsiklausę, kaip Abraomas, į Dievo balsą, atsiliepiame į jo kvietimą ir leidžiamės ieškoti jo pažadų išsipildymo, trokštame paklusti jo valiai ir nutiesti kelią mūsų pačių kultūroje.

Šiandien, praėjus beveik keturiems tūkstančiams metų nuo Abraomo, religijos su kultūra susitinka net tik geografiniu lygmeniu. Dėl tam tikrų globalizacijos aspektų ir pirmiausia interneto pasaulio atsirado plati virtuali kultūra, kurios vertė tokia pati skirtinga kaip ir nesuskaičiuojamos jos apraiškos. Neabejotinai daug pasiekta kuriant pasaulinės žmonių šeimos artumo ir vienybės jausmą. Tačiau sykiu begalybė portalų, per kuriuos žmonės prieina prie įvairiausių informacijos šaltinių, nesunkiai gali virsti didėjančio susiskaidymo įrankiu: tada žinojimo vienybė sugriaunama, o per akademinės bei etinės tradicijas įgyti sudėtingi gebėjimai kritikuoti, įžvelgti ir skirti kartais apeinami arba išleidžiami iš akių.

Tada natūraliai kyla klausimas, koku indėliu religija prisideda prie pasaulio kultūros sparčios globalizacijos fone. Kadangi daugelis nedelsdami nurodys aki-vaizdžius religijų skirtumus, mums, kaip tikintiems ar religingiems žmonėms, iškyla iššūkis aiškiai skelbti tai, ką turime bendra.

Abraomo pirmutinis tikėjimo žingsnis ir mūsų žingsniai į sinagogą, bažnyčią, mečetę ar šventyklą ar iš ten palieka mūsų asmeninius pėdsakus žmonijos istorijoje, besiplėtojančioje, galima sakyti, amžinosios Jeruzalės kryptimi (plg. *Apr* 21, 23). Panašiai kiekviena kultūra, išsiskirianti vidiniu gebėjimu duoti ir priimti, išreiškia vienatinę žmogaus prigimtį. Tačiau kultūra individo niekada negali iki galo išreikšti, pastarasis nuolatos peržengia jos ribas ieškodamas ko nors aukštesnio. Įžvelgdami iš šios perspektyvos, mieli bičiuliai, matome vienybės, nelydimos vienodumo, galimybę. Nors skirtumai, kurie yra mūsų tarpreliginio dialogo tyrimo objektai, kartais atrodo kaip kliūtys, jie neturi nustelbti bendros baimingos pagarbos tam, kas visuotina, absoliutu, tiesa, jausmo, pirmiausia ir skatinančio religingus žmones bendrauti vieniems su kitais. Juk bendras įsitikinimas, kurio tikintieji laikosi vienas kito, mūsų organizacijų, visuomenės, pasaulio atžvil-

giu, yra tas, jog ši transcendentinė tikrovė kyla – ir yra pažymėta – Visagalio. Taip mes ne tik praturtiname, bet ir formuojame kultūrą: religinės ištikimybės paženklintas gyvenimas yra Dievo įsiveržimo į pasaulį aidas, jis kuria kultūrą, ne ribojamą laiko ir erdvės sienų, bet iš pagrindų paženklintą iš tikėjimo kylančių principų bei veiksmų.

Religinis tikėjimas suponuoja tiesą. Kas tiki, tas ieško tiesos ir pagal ją gyvena. Nors priemonės, kuriomis atrandame ir perteikiame tiesą, iš dalies kiekvienoje religijoje skirtingos, mūsų tai neturi atbaidyti nuo pastangų liudyti tiesos galią. Kartu galime skelbti, kad Dievas yra ir gali būti pažintas, kad žemė yra jo kūrinija, kad mes esame jo kūriniai ir kad jis kiekvieną vyrą ir moterį kviečia gyventi gerbiant jo planą pasauliui. Bičiuliai, jei tikime, jog turime kriterijų, leidžiantį nusistatyti bei įžvelgti, kas savo ištakomis dieviška ir skirta visai žmonijai, tada negalime liautis dėję pastangas, kad tos žinios darytų įtaką piliečių gyvenimui. Tiesą būtina siūlyti visiems; ji tarnauja visiems visuomenės nariams. Ji apšviečia moralumo ir etikos pamatus, teikia protui stiprybės peržengti savo paties ribas siekiant išreikšti mūsų giliausius bendrus lūkesčius. Užtuot kėlusį pavojų skirtumų pakantai ar kultūriniam pluralizmui, tiesa teikia galimybę pasiekti sutarimą, laiduoja racionalius, sąžiningus ir atsakingus viešuosius debatus bei atveria kelius į taiką. Puoselėdami valią nusilenkti tiesai, išplečiame proto sąvoką ir jo taikymo diapazoną bei atveriamė šiaandien tokio būtino autentiško dialogo tarp kultūrų ir religijų galimybę.

Tačiau kiekvienas iš mūsų čia susirinkusiųjų taip pat žino, kad Dievo balsas šiaandien girdimas mažiau aiškiai, o pats protas dažnai tampa kurčias tam, kas dieviška. Tačiau ta „tuštuma“ nėra tylą. Priešingai, tai egoistinių reikalavimų, tuščių pažadų ir iliuzinių vilčių triukšmas, dažnai įsiveržiantis į erdvę, kurioje Dievas mūsų ieško. Tad ar galime sukurti erdvių – ramybės ir gilaus apmąstymo oazių, kur Dievo balsas vėl būtų girdimas, kur jo tiesa būtų atrandama proto visuotinum kontekste, kur kiekvienas individas, nepaisant gyvenamosios vietos, etninės grupės, politinių įsitikinimų ar religinio tikėjimo, būtų gerbiamas kaip asmuo, kaip artimas? Tiesioginės prieitės prie informacijos amžiuje ir socialinių tendencijų, gimdančių savotiškai monokultūrai, laikais gilūs apmąstymai Dievo buvimo fone padrasintų protą, skatintų kūrybinę dvasią, palengvintų kritiškai įvertinti kultūrinės praktikas ir palaikytų visuotinę religinio tikėjimo vertę.

Bičiuliai, jūsų atstovaujamos institucijos ir grupės yra įsitraukusios į religinį dialogą ir skatina kultūrinės iniciatyvas plačiu lygmenų diapazonu. Nuo akademinų

institucijų <...> iki vaikų netekusių tėvų grupių, nuo iniciatyvų muzikos bei meno srityje iki drąsaus paprastų motinų bei tėvų pavyzdžio, nuo oficialaus dialogo grupių iki karitatyvinių organizacijų – jūs kasdien demonstruojate savo įsitikinimą, kad pareiga Dievo atžvilgiu reiškiasi ne tik kultu, bet ir meile bei rūpinimusi visuomene, kultūra, pasauliu ir visais, kurie gyvena šioje šalyje. Kai kas norėtų mus įtikinti, kad mūsų skirtumai neišvengiamai yra susiskaldymo priežastis ir todėl daugių daugiausia turėtų būti pakenčiami. Kai kas netgi mano, kad mūsų balsus būtina tiesiog nutildyti. Tačiau mes žinome, kad mūsų skirtumų niekada nevalia neteislingai aiškinti kaip neišvengiamos trinties ar įtampos arba tarp mūsų, arba visuomenėje šaltinio. Priešingai, jie teikia puikią progą skirtingų religijų žmonėms gyventi kartu giliai vieniems kitus gerbiant, vertinant bei pripažįstant ir drašinant vaikščioti Dievo keliais. Skatinami Visagalio ir apšviesti jo tiesos, toliau drąsiai ženkite į priekį, gerbdami visa, kas jus skiria, ir skatindami visa, kas mus vienija kaip kūrinius, palaimintus troškimu nešti viltį savo bendruomenėms ir pasauliui. Tegu šiuo keliu mus veda Dievas!

Benediktas XVI apie krikščionių ir musulmonų užduotį

Iš kreipimosi į islamo, politikos ir kultūros pasaulį

Amanas, 2009 m. gegužės 9 d.

<...> Dėl šios priežasties negali nekelti nerimo tai, kad šiandien kai kurie vis primygtiniau tvirtina, jog religija iš prigimties negalinti tiesti tiltų bei steigti darną išreiškiančios bendrystės tarp žmonių ir su Dievu. Kai kas net tikina, kad religija neišvengiamai yra susiskaldymų pasaulyje priežastis, ir todėl laikosi nuomonės, kad juo mažiau religijai viešumoje skiriama dėmesio, juo geriau. Žinoma, įtampų ir susiskaldymo tarp įvairių religinių tradicijų sekėjų, deja, nuneigti negalima. Bet ar nėra ir taip, kad tikrasis įtampos bei susiskaldymo ir kartais net smurto visuomenėje katalizatorius dažnai yra ideologinė manipuliacija religija, kartais siekiant politinių tikslų? Turint prieš akis situaciją, kai religijos priešininkai ne tik trokšta nutildyti jos balsą, bet ir pakeisti jį savu, juo labiau reikia tikinčiųjų, sąžiningai gyvenančių pagal savo principus bei įsitikinimus. Kaip tik dėl savo sunkios bendros istorijos, taip dažnai paženklintos nesusipratimų, musulmonai ir krikščionys turi siekti būti pažįstami ir pripažįstami kaip tikintieji, kurie ištikimai meldžiasi, stengiasi laikytis Visagalio įsakymų bei pagal juos gyventi, yra

gailestingi bei užjaučiantys, nuosekliai liudijantys visa, kas tiesu ir gera, išliekantys dieviškojo kuriamojo plano pasauliui ir istorijai viršūne.

<...> Gerbiami bičiuliai, šiandien norėčiau atkreipti dėmesį į vieną užduotį, kurią jau esu minėjęs ne kartą ir kurią – esu tvirtai įsitikinęs – krikščionys ir musulmonai galėtų įgyvendinti savaip prisidėdami prie mokymo bei mokslo ir prie tarnavimo visiems. Ši užduotis yra iššūkis tikėjimo ir tiesos kontekste išskleisti milžinišką žmogiškojo proto potencialą gėrio naudai. Krikščionys, tiesą sakant, Dievą, be kita ko, nusako kaip kūrybingą, pasaulį tvarkančią bei valdančią protą. O Dievas mus apdovanojo gebėjimu būti jo proto dalininkais ir per tai prisidėti prie gėrio. Musulmonai garbina Dievą, žmonėms kalbėjusį dangaus ir žemės Kūrėją. Ir kaip tikintys į vienatinį Dievą žinome, kad žmogaus protas pats yra Dievo dovana ir kad jis savo aukščiausią lygį pasiekia tada, kai panyra į dieviškosios tiesos šviesą. Juk žmogaus protas, nuolankiai leisdamas save apvalyti tikėjimui, toli gražu nesusilpninamas, priešingai, jis sustiprinamas, kad galėtų pasipriešinti puikybei ir peržengti savo paties ribas. Šitaip žmogaus protas padrašinamas siekti savo iškilus tikslo tarnauti žmonijai, išreiškiant mūsų bendrą giliausią troškimą ir viešąjį diskursą veikiau išplečiant, negu juo manipuluojant ar jį apribojant. Todėl rimtas religijos laikymasis, užuot susiaurinęs dvasią, išplečia žmogaus supratimo horizontą. Religija apsaugo visuomenę nuo žalingų padarinių, kylančių iš nežabojamo ego, trokštančio absoliutinti tai, kas ribota, begalybę nustumiant į šešėlį. Ji laiduoja, kad laisvė bus vykdoma ranka rankon su tiesa, ir papuošia kultūrą įžvalgomis, susijusiomis su tiesa, gėriu ir grožiu.

Toks proto supratimas, nepalaujama traukiantis žmogaus dvasią leisti ieškoti absoliuto už savo paties ribų, yra iššūkis, reikalaujantis ir vilties, ir apdairumo. Krikščionys ir musulmonai bendrai akinami ieškoti visko, kad tiesu ir teisinga. Esame įpareigoti peržengti savo pačių interesus ir raginti tą patį padaryti valstybės tarnautojus bei vadovus, idant būtų galima patirti pasitenkinimą, kurį net per asmenines aukas kelia tarnavimas visų gerovei. Ir per tai mums primenama, kad mūsų bendras žmogiškasis kilnumas pagrindžia visuotines žmogaus teises, vienodai galiojančias kiekvienam vyrui ir kiekvienai moteriai, neatsižvelgiant į religinę, socialinę ar etninę priklausomybę. Turėdami tai prieš akis, turime konstatuoti, kad teisė į religijos laisvę neišsitenka kulto klausimo ribose ir apima teisę – pirmiausia mažumų – į nediskriminuojamą prietį prie darbo rinkos bei kitų visuomeninio gyvenimo sričių. <...>

Benediktas XVI

Katechezė apie Ambraziejų Autpertą

2009 m. balandžio 22 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Bažnyčia gyvena asmenyse, taigi kas nori Bažnyčią pažinti, suprasti jos slėpinį, turi žvelgti į asmenis, gyvenusius ir tebegyvenančius jos žinia, jos slėpiniu. Būtent todėl jau tiek laiko trečiadieniais sakau katechezes, iš kurių galime pasimokyti, kas yra Bažnyčia. Pradėjome nuo apaštalų bei Bažnyčios tėvų ir pamažu atkakome iki VIII a., Karolio Didžiojo laikotarpio. Šiandien norėčiau pakalbėti apie Ambraziejų Autpertą, gana menkai žinomą autorių: jo darbai iš tiesų dažniausiai būdavo priskiriami garsesnėms asmenybėms – pradedant šv. Ambraziejumi Milaniečiu ir baigiant šv. Ildefonsu, – neminint jau to, jog Montecassino vienuoliai laikė, kad jie parašyti vieno iš jų abatų, gyvenusio kone šimtmėčiu vėliau. Išskyrus kelias trumpas autobiografines nuorodas, įterptas jo didžiuosiuose *Apraiškimo knygos* komentaruose, apie Autperto gyvenimą patikimų žinių mažai. Atidžiai skaitant darbus, kritikų laipsniškai priskirtus jo autorystei, jo mokyme galima atrasti ir mūsų laikams brangų teologinį bei dvasinį lobį.

Gimęs Provanse ir kilęs iš garbingos šeimos, Ambraziejus Autpertas, pasak jo biografo Jono, buvo pareigūnas karaliaus Pepino Trumpojo dvare ir kažkaip prisidėjo prie būsimojo imperatoriaus Karolio Didžiojo auklėjimo. Veikiausiai sekdamas paskui popiežių Steponą II, kuris 753–754 m. buvo atvykęs į frankų dvarą, Autpertas nukeliavo į Italiją ir aplankė garsiąją benediktinų Šv. Vincento abatiją, įsikūrusią Benevento kunigaikštystėje prie Voltorno ištakų. Amžiaus pradžioje įsteigta trijų beneventiečių, brolių Paldonės, Tatonės ir Tasonės, abatija garsėjo kaip klasikinės ir krikščioniškosios kultūros oazė. Netrukus po savo apsilankymo Ambraziejus Autpertas nutarė atsidėti vienuoliniam gyvenimui ir įstojo į vienuolyną, kur galėjo tinkamai lavintis, pirmiausia teologijos bei dvasingumo srityje, pagal Bažnyčios tėvų tradiciją. Maždaug 761 m. jis buvo išventintas kunigu ir, remiamas prancūzų vienuolių, nepaisant kai kurių langobardų Potonę palaičiusių vienuolių, 777 m. spalio 4 d. išrinktas abatu. Nacionalistinio pobūdžio įtampai per ateinančius mėnesius nenuslūgus, po metų, 778-aisiais, Autpertas ketino atsistatydinti ir su kai kuriais prancūzų vienuoliais pasitraukti į Spoleto, kur galėjo tikėtis Karolio Didžiojo apsaugos. Tačiau ir tai nepašalino Šv. Vincento vienuolynė kilusio nesutarimo, po kelerių metų, mirus Autperta pakeitusiam abatui ir įpėdiniu išrinkus langobardą Potonę, konfliktas vėl įsiplieskė, ir naujasis abatas

galiausiai buvo įskūstas Karoliui Didžiajam. Pastarasis pasiuntė nesutariančias puses į popiežiaus tribunolą, o šis sukviėtė juos į Romą. Autpertas irgi buvo iškviestas kaip liudytojas, tačiau kelionės metu netikėtai mirė, galbūt buvo nužudytas, 784 m. sausio 30 d.

Ambraziejus Autpertas kaip vienuolis ir abatas gyveno epochoje, paženklintoje didelių politinių įtampų, turėjusių atgarsių ir vidiniame vienuolynų gyvenime. Tokių susirūpinimo lydimų aidų gausu ir jo raštuose. Jis, pavyzdžiui, smerkia prieštaravimą tarp gražios vienuolynų išorės ir vienuolių drungnumo: tokia kritika neabejotinai apima ir jo paties abatiją. Aiškiai ketindamas pateikti naujai vienuolių kartai pavyzdį, į kurį jie turėtų lygiuotis, savo vienuolynui jis aprašė trijų steigėjų gyvenimą. To paties siekdamas jis taip pat parašė trumpą traktatą apie askezę *Conflictus vitiorum et virtutum* („Konfliktas tarp ydų ir dorybių“), viduramžiais sulaukusį didelės sėkmės ir 1473 m. Utrechte išspausdintą kaip Grigaliaus Didžiojo darbą, o po metų Strasburge – kaip priklausantį šv. Augustino plunksnai. Šiuose raštuose Ambraziejus Autpertas ketino pamokyti vienuolius, kaip konkrečiai kovoti dvasinę kovą kasdienybėje. Reikšminga, jog 2 *Tim* 3, 12 pasakomą tiesą: „Visi, kurie trokšta maldingai gyventi Kristuje Jėzuje, bus persekiojami“, jis taiko nebe išoriniam persekiojimui, bet galvoje turi piktuųjų jėgų puolimą, kurį krikščioniui tenka patirti savo viduje. Savotiško disputo pavidalu jis pateikia 24 kovotojų poras: kiekviena yda stengiasi įtikinti sielą subtiliais išvedžiojimais, tuo tarpu atitinkama dorybė tokius įteiginėjimus atmets daugiausia remdamasi Rašto žodžiais.

Šiame traktate apie konfliktą tarp ydos ir dorybės Autpertas *cupiditas* (gobšumo) ydą priešpriešina *contemptus mundi* (paniekos pasauliui) dorybei, tampančiai svarbiu vienuolio dvasingumo elementu. Tokia panieka pasauliui yra ne panieka kūrinijai, kūrinijos grožiui bei gerumui ir Kūrėjui, bet klaidingam požiūriui į pasaulį, peršamam bei įteiginėjamam mums mūsų pačių gobšumo. Gobšumas tikina, jog „turėti“ yra aukščiausia mūsų būties, mūsų gyvenimo pasaulyje, kai atrodome svarbūs, vertybė. Per tai gobšumas iškreipia pasaulio kūriniją ir jį sugriauna. Autpertas pastebi, kad jo meto visuomenės turtingiesiems bei galingiesiems būdingas pelno troškimas nesvetimas ir vienuolių sieloms, jis dar parašė traktatą *De cupiditate*, kuriame, remdamasis apaštalu Pauliumi, nuo pat pradžių pasmerkia gobšumo ydą kaip viso blogio šaknį. Jis rašo: „Žemės dirvoje įvairūs aštrūs dygliai dygsta iš skirtingų šaknų, tuo tarpu žmogaus širdyje visų trūkumų dyglis randasi iš vienos šaknies – gobšumo“ (*De cupiditate* 1: CCCM 27B, p. 963). Globalinė ekonominė krizė išryškina visą tokios minties aktualumą. Matome, kad ta krizė radosi kaip tik iš šios gobšumo šaknies. Ambraziejus numatė turtingųjų ir ga-

lingujų išankstinį prieštaravimą: bet mes ne vienuoliai, todėl asketiniai matai mums netaikytini. Ir atsako: „Tai, ką sakote, tiesa, tačiau ir jums savaip ir pagal jūsų išgales galioja žodžiai apie sunkų ir siaurą kelią, nes Viešpats davė tik dvejus vartus ir du kelius, t. y. siaurus ir plačius, sunkius ir patogius; jis nenurodė trečiųjų vartų ar trečiojo kelio“ (ten pat, 978). Autpertas aiškiai matė, kad gyven-senos labai skirtingos. Tačiau ir šio pasaulio žmogui, net ir turtingajam, privalu kovoti su gobšumu, su troškimu turėti bei atrodyti svarbiam, su klaidinga laisvės kaip teisės viską tvarkyti pagal savo valią idėja. Turtingasis taip pat privalo atrasti autentišką tiesos, meilės ir per tai teisingo gyvenimo kelią. Tad Autpertas, išmintingas sielų ganytojas, savo pamokslo apie atgailą pabaigoje pasako ir paguodos žodį: „Peikiau ne gobšuoį, bet gobšumą, ne prigimtį, bet ydą“ (*loc. cit.*, 981).

Svarbiausias Ambraziejaus Autperto kūrinys yra *Apreiškimo Jonui* dešimties tomų komentarai, po kelių šimtmečių pirmieji lotyniškajame pasaulyje paskutinės Šventojo Rašto knygos komentarai. Tai vaisius ilgo darbo, dviem etapais atlikto tarp 758 ir 767 m., taigi prieš jį išrenkant abatu. Pratarinėje jis tiksliai nurodo veikalo šaltinius – tai visiškai neįprasta viduramžiais. Per galbūt reikšmingiausių šaltinį, vyskupo Primazijaus Adrumetano komentarus, parašytus maždaug VI a. viduryje, Autpertas susiduria su *Apreiškimo Jonui* aiškinimu, kurio autorius yra afrikietis Tikonijus, gyvenęs viena karta anksčiau už šv. Augustiną. Tikonijus priklausė ne katalikams, bet atsiskyrusiai donatistų Bažnyčiai, tačiau buvo didis teologas. Anot jo komentarų, Bažnyčios slėpinys pirmiausia atsiskleidžia *Apreiškimo Jonui* knygoje. Tikonijus priėjo prie išvados, kad Bažnyčia yra kūnas, sudarytas iš dviejų dalių: viena dalis, pasak jo, priklauso Kristui, tuo tarpu kita – velniui. Augustinas skaitė tuos komentarus ir jais pasinaudojo, tačiau tvirtai pabrėžė, kad Bažnyčia yra Kristus rankose, lieka jo Kūnas, esantis su juo viena esybė, dalyvaujanti perteikiant malonę. Todėl jis akcentuoja, jog Bažnyčios niekada neįmanoma atskirti nuo Jėzaus Kristaus.

Skaitydamas *Apreiškimo Jonui* panašia į Tikonijaus dvasia, Autpertas domisi ne tiek antruoju Kristaus atėjimu laikų pabaigoje, kiek jo pirmojo atėjimo, įsikūnijimo Mergelės Marijos išciuose, padariniais Bažnyčioje. Jis mums pasako kai ką labai svarbaus: Kristus „kasdien turi gimti, mirti ir prisikelti mumyse, kurie esame jo Kūnas“ (*In Apoc. III: CCCM 27, p. 205*). Kiekvieną krikščionį gaubiančio mistinio matmens kontekste jis žvelgia į Mariją kaip į Bažnyčios pavyzdį, kaip į pavyzdį mums visiems, nes Kristus taip pat turi gimti mumyse ir tarp mūsų. Remdamasis tuo, kad Bažnyčios tėvai *Apr 12, 1* minima „moterį, apsisiautusią saule“, laikė Bažnyčios įvaizdžiu, Autpertas argumentuoja: „Palaimintoji ir pamaldžioji Mergelė <...> kasdien gimdo naujus žmones, sudarančius bendrą Tar-

pininko Kūną. Todėl nekelia nuostabos, kad ji, kurios palaimintose išciuose pati Bažnyčia nusipelnė būti suvienyta su jos Galva, yra Bažnyčios įvaizdis.“ Būtent čia Autpertas žvelgia Mergelės Marijos esminį vaidmenį Atpirkimo darbe (taip pat žr. homilijas *In purificationes s. Mariae* ir *In adsumptione s. Mariae*). Jo didžiulė pagarba ir gili meilė Dievo Motinai kartais įkvėpdavo formuluotes, kuriomis užbėgama į priekį šv. Bernardo ir pranciškonų dvasiai, tačiau kartu nenuslystama į abejotiną sentimentalizmą, nes nuo Marijos jis niekada neatsiedavo Bažnyčios slėpinio. Tad Autpertas pagrįstai laikomas pirmuoju didžiu mariologu Vakaruose. Pamaldumą, kuris, jo akimis, turėtų išlaisvinti sielą iš prisirišimo prie žemiškųjų ir laikinųjų malonumų, turėtų lydėti išsamios šventųjų mokslų studijos, pirmiausia Šventojo Rašto, kurį jis apibūdina kaip „gilų dangų, neišmatuojamą bedugnę“ (*In Apoc. IX*), apmąstymai. Gražioje maldoje, kuria užbaigia savo pastabas apie *Apreiškimo Jonui* knygą, pabrėždamas bet kokiose teologinėse paieškose teiktiną pirmenybę meilei, jis taip kreipiasi į Dievą: „Kai esi mūsų tyrinėjamas intelektiškai, nesi atrandamas toks, koks esi iš tikrųjų; pasiekiamame tik tave mylėdami.“

Šiandien į Ambraziejų Autpertą galime žvelgti kaip į asmenį, gyvenusį laikotarpiu, kai Bažnyčia buvo intensyviai išnaudojama siekiant politinių tikslų, kai nacionalizmas ir tribalizmas buvo iškreipę jos veidą. Tačiau, nepaisydamas visų sunkumų, kuriuos patiriame ir mes, jis gebėjo atrasti tikrąjį Bažnyčios veidą Marijoje, šventuosiuose. Ir įstengė suprasti, ką reiškia būti kataliku, krikščionimi, gyventi Dievo žodžiu, įžengti į šią bedugnę ir per tai gyventi Dievo Motinos slėpiniu – duoti Dievo Žodžiui naują gyvybę, pasiūlyti Dievo Žodžiui savo paties kūną. O teologinė patirtis bei gilus išmany-mas leido Autpertui suvokti, jog vien teologine paieška Dievo negalima pažinti tokio, koks jis yra iš tikrųjų. Jį pasiekti galima tik meile. Įsiklausykime į jo žinią ir prašykime Viešpatį padėti mums šiandien, šiuo mūsų laiku, gyventi Bažnyčios slėpiniu.

Katechezė apie Germaną Konstantinopolietį

2009 m. balandžio 29 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Patriarchas Germanas Konstantinopolietis, apie kurį šiandien kalbėsiu, nėra viena garsiausių krikščioniškojo Rytų pasaulio, kuriame dominuoja graikų kalba, asmenybių, tačiau jo vardas gana iškilmingai pateikiamas šventųjų paveikslų didžiųjų gynėjų sąrašė, sudarytame Nikėjos II Susirinkimo, kuris buvo VII visuotinis Susi-

rinkimas (787). Graikų Bažnyčia liturgijoje mini jį gegužės 12 d. Jam teko reikšmingas vaidmuo sudėtingame ginče dėl paveikslų vadinamosios ikonoklastinės krizės metu: jis mokėjo tinkamai pasipriešinti ikonoklastinio imperatoriaus, t. y. ikonų priešininko, koks buvo Leonas III, spaudimui.

Germano patriarchato metu (715–730) Bizantijos imperijos sostinę Konstantinopolį buvo labai pavojingai apgūle saracėnai. Todėl tuo metu (717–718) mieste surengta iškilminga procesija su išstatytu Dievo Motinos, *Theotokos*, paveikslu ir šventojo Kryžiaus relikvija, meldžiant Aukščiausiąjį apginti miestą. Konstantinopolio apgultis iš tiesų buvo nutraukta. Priešai nutarė visam laikui atsisakyti minties įkurti savo sostinę simbolinėje krikščioniškosios imperijos sostinėje, o tauta pajuto didžiulį dėkingumą už dieviškąją pagalbą.

Patriarchas Germanas po šio įvykio galutinai įsitikino, jog Dievo įsikišimas laikytinas akivaizdžiu pritarimu pamaldumui, tautos rodomam šventosioms ikonoms. Tačiau visiškai kitaip manė Leonas III, kaip tik tais metais (717) įsikūręs sostinėje kaip neginčytinas imperatorius ir valdęs ją iki 741 m. Išlaisvinus Konstantinopolį ir pasiekus dar kelias pergales, krikščionių imperatorius ėmė atvirai reikšti nuomonę, kad imperiją tvirtinti būtina pradėti nuo tikėjimo apraiškų pertvarkymo, turint prieš akis stambeldystės pavojų, kuris tautai, jo akimis, grėsė dėl perdėto ikonų kulto.

Patriarcho Germano apeliavimas į Bažnyčios tradiciją ir kelių paveikslų, vieningai pripažintų „stebuklingais“, veikmingumą naudos nedavė. Imperatorius vis atkakliau laikėsi savo atnaujinamo projekto, numatančio pašalinti ikonas. O kai jis 730 m. sausio 7 d. viešame posėdyje atvirai pareiškė nepritariąs paveikslų kultui, Germanas jokių būdu nenorėjo nusileisti imperatoriaus valiai klausimais, jo laikytai esminiais ortodoksiniams tikėjimui, nuo kurio, jo manymu, neatsiejamas paveikslų kultas ir meilė paveikslams. Todėl Germanas jautėsi esąs priverstas pasitraukti iš patriarcho posto ir pasmerkti save tremčiai vienuolyne, kuriame daugiau ar mažiau visų užmirštas ir mirė. Jis vėl prisimintas per Nikėjos II Susirinkimą (787), kai ortodoksų tėvai apsisprendė ikonų naudai ir taip pripažino Germano nuopelnus.

Patriarchas Germanas labai puoselėjo liturginius šventimus ir kurį laiką net buvo laikomas *Akatistos* šventės steigėju. Kaip žinome, *Akatistos* yra antikinis garsus himnas, atsiradęs Bizantijos aplinkoje ir skirtas *Theotokos*, Dievo Motinai. Nors Germanas teologijos požiūriu nerikiuotinas tarp didžiųjų mąstytojų, keli jo kūriniai, pirmiausia dėl jo minčių apie *mariologiją*, susilaukė tam tikro atgarsio. Išliko įvairių marijiško turinio homilijų, ir kai kurios iš

jų giliai ženklino krikščionių ištisų kartų pamaldumą tiek Rytuose, tiek Vakaruose. Jo nuostabios *homilijos apie Marijos paaukojimą* šventykloje ir šiandien gyvai tebeliudija nerašytinę krikščioniškųjų Bažnyčių tradiciją. Vienuolių ir gausių pašvęstojo gyvenimo institutų nariai ir šiandien jose atranda kuo vertingiausių dvasingumo lobių.

Dar ir šiais laikais mus stebina kai kurie mariologiniai Germano tekstai, sudarantys dalį homilijų, pasakytų *In SS. Deiparae dormitionem*, per šventę, atitinkančią mūsų šventę Marijos dangun ėmimą. Iš šių tekstų popiežius Pijus XII įterpė vieną kaip brangakmenį į apaštališkąją konstituciją *Munificentissimus Deus* (1950), kuria paskelbė Marijos paėmimo į dangų tikėjimo dogmą. Ši tekstą minėtoje konstitucijoje popiežius Pijus XII cituoja pateikdamas argumentus nuolatinio Bažnyčios tikėjimo Marijos paėmimo į dangų su kūnu naudai. Germanas rašo: „Argi galėjo, Švenčiausioji Dievo Motina, taip nutikti, kad dangus ir žemė jaustųsi pagerbti tavo buvimo, o tu atsisveikinusi būtum palikusi žmones be savo globos? Ne. To neįmanoma įsivaizduoti. Kaip, gyvenant žemėje, tau nebuvo svetima dangiškoji tikrovė, lygiai taip, iškeliauvus iš šio pasaulio, tau nėra svetima bendrauti dvasioje su žmonėmis... Tu jokių būdu nepalikai tų, kuriems laidavai išganytą... Iš tiesų tavo dvasia gyvena amžinybėje, o tavo kūnas nesuiro kape. O Motina, tu visiems artima ir visus globoji, ir nors savo akimis tavęs negalime matyti, žinome, o Švenčiausioji, kad tu gyveni ir įvairiopa esi tarp mūsų... Tu pasirodai, kaip parašyta, spindėdama grožiu, o tavo mergeliškasis kūnas yra visas šventas, visas skaisčius, visas Dievo buveinė, todėl ir nevirto dulkėmis. Jis nesikeičiantis nuo to momento, kai tai, kas žemiška, buvo paimta į negendamybę, – gyvas ir visiškai šlovingas, nemirtingas ir dalyvaujantis tobulame gyvenime. Tikrai buvo neįmanoma, kad mirusiųjų kape būtų uždaryti tie, kurie tapo Dievo indu ir gyvąja Viengimio švenčiausios dievystės šventykla. Tvirtai tikime, kad tu toliau su mumis keliauji“ (PG 98, coll. 344B–346B, *passim*).

Sakoma, jog švenčiant liturgiją bizantiečiams pamokslų ir dar labiau himnų bei poetinių kūrinių retorinių formų grožis ne mažiau svarbus negu šventojo paslato, kuriame švenčiama liturgija, grožis. Patriarchas Germanas tos tradicijos pripažįstamas kaip vienas iš tų, kurie labai prisidėjo, kad toks įsitikinimas būtų išlaikytas, t. y. kad žodžio bei kalbos grožis atitiktų paslato ir muzikos grožį.

Baigdamas pacituosiu įkvėptus žodžius, kuriais Germanas apibūdina Bažnyčią šio savo nedidelio šedevro pradžioje: „Bažnyčia yra Dievo šventykla, šventoji erdvė, maldos namai, tautos sušaukimas, Kristaus Kūnas. Ji yra dangus žemėje, kur transcendentinis Dievas gyvena bei vaikštineja kaip savo namuose, tačiau ji taip pat yra

įgyvendintas nukryžiavimo, kapo ir prisikėlimo ženklas (*antitypos*)... Bažnyčia yra Dievo namai, kur švenčiamas mistinis ir gaivinantis slėpinys, sykiu giliausia šventovės ir šventosios grotos dalis. Joje atrandame kapą ir stalą, maistą sielai ir gyvybės laidą. Joje galiausiai atrandame tuos tikruosius brangakmenius, kurie yra mokymo, Viešpaties tiesiogiai siūlomo savo mokiniams, dieviškosios dogmos“ (PG 98, coll. 384B–385A).

Pabaigai lieka klausimas: ką šiandien gali pasakyti šis šventasis, gana tolimas mums ir laiko, ir kultūros požiūriu? Mano akimis, iš esmės tris dalykus. Pirma: Dievas pasaulyje, Bažnyčioje tam tikru būdu regimas, ir turime išmokti jį regėti. Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, tačiau šis paveikslas buvo užklotas tokiu nuodėmės purvo sluoksniu, kad Dievo nebebuvo imanoma išžiūrėti. Todėl Dievo Sūnus tapo žmogumi, tobulu Dievo paveikslu: Kristuje galime kontempliuoti Dievo veidą ir mokyti patys būti tikri žmonės, tikri Dievo paveikslai. Kristus kviečia mus sekti juo, tapti panašiams į jį, kad kiekvienam žmogui vėl būtų regimas Dievo veidas, Dievo paveikslas. Tiesa, Dievas Dekaloge uždraudė dirbdintis Dievo atvaizdus, tačiau tai padarė dėl stambmeldystės pagundų, nuo kurių pagonybės aplinkoje tikintysis buvo neapsaugotas. Tačiau kai Dievas Kristuje per įsikūnijimą tapo regimas, pasi-

darė teisėta dirbdintis Kristaus veido paveikslą. Šventieji paveikslai mus moko regėti Dievą pavaizduotame Kristaus veide. Tad, įsikūnijus Dievo Sūnui, tapo galima išvelgti Dievą Kristaus paveiksluose bei šventųjų veiduose, visų žmonių, kuriuose suspindi Dievo šventumas, veiduose.

Antras dalykas yra liturgijos grožis ir kilnumas. Šventi liturgiją suvokiant Dievo buvimą joje taip kilniai ir gražiai, kad būtų galima bent kažkiek išvysti Dievo spindesio, yra kiekvieno krikščionio, išugdyto tikėjimo dvasia, užduotis. Trečias dalykas yra meilė Bažnyčiai. Mes, žmonės, esame linę Bažnyčioje pirmiausia matyti nuodėmę, tai, kas neigiama; tačiau padedami tikėjimo, įgalinančio mus regėti autentiškai, galime joje šiandien bei visada atrasti ir dieviškąjį grožį. Bažnyčioje Dievas tampa artimas, Bažnyčioje jis siūlosi mums Šventojoje Eucharistijoje ir pasilieka, kad būtų garbinamas. Bažnyčioje jis kalba su mumis, Bažnyčioje, pasak Germano, „Dievas vaikšto kartu su mumis“. Bažnyčioje gauname Dievo atleidimą ir mokomės atleisti.

Melskime Dievą, kad jis išmokytų išvysti Bažnyčioje savo buvimą, savo grožį, išvysti savo buvimą pasaulyje ir kad padėtų mums tapti tokiems, jog ir per mus sklįstų jo šviesa.

▼ **Urbis et orbis dekretas**

Šventųjų atlaidų dovana praturtinamos ypatingos maldingumo praktikos per šventojo Jono Marijos Vianėjaus garbei paskelbtus Kunigystės metus.

Artėja diena, kai minėsime šventojo Jono Marijos Vianėjaus, Arso klebono, kuris šioje žemėje tapo nuostabių tikro ganytojo, tarnaujančio Kristaus kaimenei, pavyzdžiu, 150-ąsias iškeliavimo į dangų metines.

Kadangi jo pavyzdys yra tinkamas raginti tikinčiuosius, ypač kunigus, sekti jo dorybėmis, popiežius Benediktas XVI nustatė, kad šia proga nuo 2009 m. birželio 19 d. iki 2010 m. birželio 19 d. visoje Bažnyčioje būtų švenčiami ypatingi Kunigystės metai, per kuriuos kunigai sutvirtintų ištikimybę Kristui maldingais mąstymais, šventomis pratybomis ir kitais tinkamais darbais.

Šis šventas laikotarpis prasidės Švenčiausiosios Jėzaus Širdies iškilme, kunigystės pašventinimo diena, kai popiežius švęs Mišparus prie šventojo Jono Marijos Vianėjaus relikvijų, kurias į Romą atgabens Belley-Arso

vyskupas. Šventasis Tėvas užbaigs Kunigystės metus Šventojo Petro aikštėje, dalyvaujant iš viso pasaulio atvyksiantiems kunigams, kurie atnaujins ištikimybę Kristui ir brolystės ryšius.

Kunigai maldomis ir gerais darbais sieks gauti iš Aukščiausiojo ir Amžinojo Kunigo Kristaus malonę spindėti tikėjimu, viltimi, meile bei kitomis dorybėmis ir savo gyvensena, taip pat išore parodys esą visiškai atsidavę liaudies dvasinei gerovei; Bažnyčia tai visuomet laikė savo širdyje kaip svarbiausią dalyką.

Geriau pasiekti trokštamą tikslą padės šventųjų atlaidų dovana, kurią Apaštališkoji penitenciarija šiuo pagal popiežiaus valią skelbiamu dekretu maloningai dalija Kunigystės metais:

A. – Visiems iš tikrųjų atgailaujantiems kunigams, kurie bet kurią dieną maldingai recituos Rytmetinę arba Vakarinę [Vandų liturgiją] priešais viešai garbinti išstatytą arba tabernakulyje esantį Švenčiausiąjį Sakramentą ir šventojo Jono Marijos Vianėjaus pavyzdžiu paslankiai ir didžiadvasiškai atsiduos švęsdami sakramentus, ypač Atgailos sakramentą, Viešpatyje galeistingai suteikiami

visuotiniai atlydai, kuriuos jie taip pat gali užtardami aukoti už savo mirusius konfratrus, jei pagal galiojančias normas atliks sakramentinę išpažintį ir priims Eucharistiją, taip pat melsis Šventojo Tėvo intencijomis.

Be to, kunigams suteikiami *daliniai atlydai*, kuriuos taip pat galima aukoti už mirusius konfratrus, – kiekvieną kartą, kai jie pamaldžiai recituoja maldas, patvirtintas kaip būtinas šventai gyvensenai ir jiems patikėtų šventųjų pareigų vykdymui.

B.– Visiems iš tikrųjų atgailaujantiems tikintiesiems, kurie bažnyčioje ar koplyčioje maldingai dalyvauja šventoje Mišių aukoje ir per Bažnyčios kunigus aukoja maldas Aukščiausiam ir Amžinajam Kunigui Jėzui Kristui arba atlieka kokį nors gerą darbą, idant būtų pašventinti ir taptų panašūs į jo Švenčiausiąją Širdį, suteikiami *visuotiniai atlydai*, jei jie apgailėjo savo kaltes sakramentine išpažintimi ir meldėsi Šventojo Tėvo intencijomis – per Kunigystės metų atidarymo ir uždarymo dienas, šv. Jono Marijos Vianėsaus mirties 150-ųjų metinių dieną, pirmaisiais mėnesių ketvirtadieniais ar kitomis ordinarų nurodytomis dienomis tikinčiųjų labai nustatytose vietose.

Labai dera, kad katedrose ir parapijų bažnyčiose tie patys kunigai, kurie vykdo sielovadą, viešai vadovautų šioms pamaldoms, švęstų Mišias ir klausytų tikinčiųjų išpažinčių.

Seniems žmonėms, ligoniams ir visiems, kurie dėl teisėtų priežasčių negali palikti savo namų, sieloje visiškai atsisakantiems prierašumo prie bet kokios nuodėmės ir turintiems intenciją, atsiradus galimybei, įvykdyti tris įprastines sąlygas, taip pat dovanojami *visuotiniai atlydai*, jei jie nurodytomis dienomis namie ar kitur, kur dėl negalės būna, meldžiasi už kunigų pašventinimą ir pasitikėdami aukoja savo ligas bei vargus Dievui per Mariją, Apaštalų Karalienę.

Be to, visiems tikintiesiems suteikiami *daliniai atlydai* kiekvieną kartą, kai jie sukalba penkis *Tėve mūsų, Sveika, Marija* ir *Garbė Dievui* ar kitą patvirtintą maldą Švenčiausiosios Jėzaus Širdies garbei, prašydami, kad kunigai išlaikytų gyvenimo tyrumą ir šventumą.

Šis dekretas galioja per visus Kunigystės metus. Priešingi potvarkiai negalioja.

Duota Romoje iš Apaštališkosios penitenciarijos 2009-aisiais Viešpaties Įsikūnijimo metais, balandžio 25-ąją, šv. Morkaus Evangelisto šventėje.

Didysis penitenciaras
Kardinolas James Francis Stafford

Regentas
Titulinis Metos vyskupas Gianfranco Girotti OFM Conv.

Atviras laiškas „Lietuvos ryto“ redakcijai

Šių metų gegužės 9 d. Jūsų laikraštyje buvo išspausdintas Laimos Lavastės straipsnis „Kapelionų maldas gožia skandalai ir intrigos“ apie vyskupo Eugeni-jaus Bartulio tariamai neteisingą sprendimą, kuriuo kun. Saulių Kasmauską paskyrė vyriausiuoju kariuomenės kapelionu. Ta pačia tema pakartotinai buvo rašyta gegužės 13 d. „Lietuvos ryto“ redakcijos straipsnyje „Laiko ženklai“ jame akcentuojant, kad Bažnyčia neva kišasi į mokyklų programas, pasisako prieš girtuokliavimą, tačiau pati nesusitvarko savo kieme. Abiejuose straipsniuose yra tiesos neatitinkančių teiginių, nepelnytų kaltinimų vysk. E. Bartuliui ir priekaištų mano, kaip Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) pirmininko, adresu. Nė vieno straipsnio autorius neišklausė mano nuomonės, todėl šiuo laišku noriu pasakyti kiek kitokią tiesą ir tikiuosi, kad išsakytos mintys bus geranoriškai priimtos bendrojo gėrio ir tiesos labui.

Pirmiausia noriu pabrėžti, kad LVK pirmininkas nėra koks nors vyskupų viršininkas, o lygus tarp lygių ir va-

dovauja tik savo vyskupijai. Kitoms vyskupijoms, taip pat ir kariuomenės ordinariatui, vadovauja Šventojo Sosto paskirti ganytojai, o kiti vyskupai, tarp jų ir LVK pirmininkas, negali paveikti jų sprendimų. Kiekvienos vyskupijos ordinaras visus sprendimus priima savarankiškai, vadovaudamasis bažnytine teise. Žinoma, vyskupui nedraudžiama atsiklausti kitų kompetentingų asmenų, tarp jų ir pasauliečių, kad jo sprendimai pasitarnautų Bažnyčios gerovei ir bendram gėriui. Anksčiau mano paminėtuose straipsniuose neteisingai peršama mintis, jog kariuomenės ordinaras savo sprendimus privalejo derinti su manimi kaip su LVK pirmininku.

Atleidęs iš vyriausiojo kapeliono pareigų kan. J. Gražulį, vysk. E. Bartulis ilgai svarstė, ką paskirti į jo vietą. Keli kapelionai mėgino paveikti vysk. E. Bartulį į vyriausiojo kapeliono postą paskirti vieną iš vyresniųjų kapelionų, nors kariuomenės ordinariato statutus nenumato, kad vyskupas vyriausiuoju kapelionu turėtų skirti vieną iš jų. Bažnyčioje laikomasi praktikos, kad kiekvienas vyskupas visiškai laisvai, be jokios įtakos iš šalies pasiskiria sau generalinį vikarą (kariuomenėje – tai vyriausiasis ka-

pelionas), kuriuo pasitiki, nes jis veikia vyskupo vardu. Labai dažnai į svarbias pareigas paskiriami jokių bažnytinių paaukštinių neturintys kunigai. Vyskupui labiausiai rūpi, kad generalinis vikaras mylėtų Bažnyčią ir būtų toks bendradarbis, kuriuo galėtų pasitikėti. Šito, atrodo, nesuprato keli kariuomenės kapelionai, jautę pareigą viešai ir labai aštriai išsakyti savo nepasitenkinimą. Maža to, konfidencialus pokalbis su vyskupu kažkieno buvo įrašytas ir perduotas „Lietuvos ryto“ redakcijai ar šio dienraščio korespondentei L. Lavastei. Gal kam ir atrodo, kad aktualius Bažnyčios klausimus galėtų išspręsti „Lietuvos rytas“ ar kita žiniasklaidos priemonė, tačiau Bažnyčia turi labai didelę patirtį ir mano, kad pati gali susitvarkyti su išskylančiomis problemomis. Pagalba iš šalies galėtų būti labai brangi, jeigu ji būtų geranoriška. Kapelionai aiškiai suklydo, ir jų elgesys, net turint pačius geriausius ketinimus, nebuvo bažnytiškas.

„Lietuvos rytas“ rašė, kad kapeliono S. Kasmausko nemėgo kariai ir dalinių vadai. Turiu pagrindo nesutikti su šiuo tvirtinimu. Vysk. E. Bartulis tvirtina, kad prieš paskirdamas kun. S. Kasmauską atsakingoms pareigoms lankėsi daliniuose, kur šis kapelionas tarnavo, ir visur girdėjo pozityvius vertinimus.

„Lietuvos rytas“ pabandė įteigti skaitytojams mintį, kad naujas vyriausiasis kapelionas yra netradicinės lytinės orientacijos kunigas. Mano paklaustas, kiek yra tiesos dienraščio metamuose jam šešėliuose, kun. S. Kasmauskas labai aiškiai pasakė, kad jis nėra toks, kokį jį bando parodyti. Todėl visiems, kurie bando suniekinti šį dorą kunigą, reikėtų pateikti konkrečių faktų. To nepadarius tenka kalbėti tik apie apgailėtiną šmeižtą.

Dienraštis perša skaitytojams mintį, kad vyskupai neva globoja netradicinės lytinės orientacijos kunigus. Šiuo metu kai kurios žiniasklaidos priemonės ir interneto svetainių komentuotojai bando visuomenei įteigti mintį, jog beveik visi kunigai yra moraliai sugedę: jie arba nesilaiko celibato, arba yra gėjai. Per 47 savo kunigiškos tarnystės metus pažinojau daugybę kunigų. Dauguma jų gyveno pagal prisiimtus įsipareigojimus; tiesa, sutikau ir skaudžiai klydusių, bet jų buvo vienetai, todėl didžiuojuosi kunigais, kurie dažnai nepelnytai yra niekinami, bet nenuleidžia rankų ir ištikimai tarnauja Bažnyčiai.

„Lietuvos ryto“ straipsnyje tvirtinama, kad vysk. E. Bartulis neva globoja amoraliu elgesiu kaltinamą kun. A. Vainorą. Tiesos dėlei reikia priminti, kad Šiaulių teismas savo laiku kun. A. Vainoro nenuteisė už priekabiavimą. Tuomet jam buvo panaikinta suspensa ir vysk. E. Bartulis jį paskyrė Pakruojo parapijos vikaru, vėliau Kriukų parapijos klebonu ir tik tada Šeduvos klebonu. Vysk. E. Bartulis 2006 m. Šeduvos klebonu paskyrė kun. T. Kedušį, o kun. A. Vainorą perkėlė į Šaukėnų parapiją, o nuo 2008 m. gegužės mėn. šiam kunigui

uždraudė atlikti bet kokias kunigo pareigas. Ar po viso to galima tvirtinti, kad vysk. E. Bartulis globoja Bažnyčios kanonams nusižengusį kunigą?

Straipsnyje kalbama apie tariamai vyskupijose esančius klanus. Tie pasauliečiai, kurie iš arčiau nepažįsta Bažnyčios vidaus gyvenimo, gali susidaryti klaidingą įspūdį, kad tenai taip pat viskas perkama ir yra vyskupų palai komos vienos ar kitos kunigų grupės. Kartais panašiai mąsto ir kai kurie kunigai, išgyvenantys nuoskaudą, kai vyskupas kitus kunigus įvertina labiau nei juos.

Straipsnyje buvo pabandyta pažeminti kariuomenės kapelioną kun. Tomą Karklį, prikišant, kad jis kažkada gyveno arkivyskupo bute, o siunčiamas į Afganistaną simuliavo ligą. Tai labai negarbingas melas. Kun. T. Karklys niekuomet negyveno arkivyskupo bute, tačiau kurį laiką gyveno mažame, sargui skirtame arkivyskupijos kurijos kambarėlyje. Tuo metu kurijos pastate be arkivyskupo taip pat nuolat gyveno kelios seselės vienuolės, du vyskupai ir kurijos kancleris. Kun. T. Karklys nuo kunigystės pradžios garbingai atlikdavo savo pareigas ir niekuomet neišsisukinėdavo nuo jam pavedamų užduočių, tačiau, prieš siunčiant į užsienio misijas, gydytojai patikrina visų siunčiamų karių, taip pat ir kapelionų, sveikatą ir sprendžia, kuriuos galima pasiųsti, o kurie neatitinka keliamų reikalavimų. Galima kaltinti nebent medicininę komisiją, kuri, užuot pasiuntusi kun. T. Karklį į misiją, nukreipė jį gydytis progresuojančios rimtos ligos.

Straipsnyje „Laiko ženklai“ teigiama, kad kapelionas S. Kasmauskas yra vysk. E. Bartulio ir mano bičiulis. Tiesos dėlei turiu pasakyti, kad iki šiol nėra tekę su šiuo kunigu bendrauti, nes jis priklausė Vilkaviškio vyskupijai, tačiau gerbiu šį kunigą, apie jį iš kelių vyskupų esu girdėjęs labai gerų atsiliepimų.

Apibendrinamas savo pastebėjimus, noriu pasakyti, kad „Lietuvos ryto“ žurnalistai tikriausiai nebūtų priverę tokių apmaudžių klaidų, jeigu nebūtų turėję išankstinio nusistatymo sumenkinti Bažnyčią, drįstančią pasisakyti aktualiais visuomenės gyvenimo klausimais, kaip ir apie alkoholizmą bei įvairias lytinio švietimo programas, ir ginančią krikščioniškas vertybes, tradicinę šeimą. Noriu pasakyti, kad dabar ir ateityje Bažnyčia netylės, net jeigu kam nors jos balsas ir labai nepatiktų. Bažnyčia kalbės netgi tuomet, jei vienas ar kitas kunigas padarys klaidų ir dėl to pakenks Bažnyčios misijai.

Kviečiu „Lietuvos ryto“ ir kitas žiniasklaidos priemones kartu tarnauti bendram Lietuvos gėriui. Mes esame labai maži ir mūsų tarpusavio peštynės pasitarnauja ne Lietuvos žmonėms. Šiuo metu jie iš Bažnyčios, iš valdžios ir iš visuomenės informavimo priemonių laukia daugiau šviesos ir padrąsinimo.

Pagarbiai – Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius

Kunigų paskyrimai Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Laurynas Grikiėtis** paskirtas Kauno Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos vikaru.

Mons. **Vytautas Sidaras** paskirtas Kauno seserų benediktinių vienuolyno kapelionu.

Kun. **Laurynas Grikiėtis** paskirtas Kauno „Ažuolo“ katalikiškosios vidurinės mokyklos kapelionu.

Kun. **Vincas Kudirka** atleistas iš Kauno arkivyskupijos jaunimo centro vadovo pareigų.

Kun. **Vladas Luzgauskas** atleistas iš Jonavos Šv. Jokūbo parapijos altaristo pareigų, leidžiant jam išvykti į Marijampolės globos namus.

Kun. **Kęstutis Grabauskas** paskirtas Šiluvos Švč. M. Marijos draugijos pirmininku.

Kun. **Gintaras Blužas** paskirtas Šiluvos Švč. M. Marijos draugijos kapelionu.

Kun. **Virginijus Veprauskas** atleistas iš Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos klebono pareigų ir paskirtas Karmėlavos parapijos klebonu.

Kun. **Egidijus Periokas** atleistas iš Karmėlavos parapijos klebono pareigų ir paskirtas Rumšiškių parapijos klebonu.

Kun. **Virginijus Birjotas** atleistas iš Rumšiškių parapijos klebono pareigų ir paskirtas Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos klebonu.

Kun. **Domas Paulikas** atleistas iš Kauno Pal. J. Matulaičio (Eigulių) parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Raseinių parapijos vikaru.

Kun. **Andrius Alminas** atleistas iš Šiluvos parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kauno Pal. Jurgio Matulaičio (Eigulių) parapijos vikaru.

Vilniaus arkivyskupijos kurijos pranešimas apie kardinolo A. J. Bačbio sveikatos būklę

2009 05 14

Atsiliepdami į nepaliaujamą visuomenės ir žurnalistų domėjimąsi Vilniaus arkivyskupo metropolito Audrio Juozo Bačbio sveikata bei ligšiolinių žiniasklaidos pranešimų netikslumus, norime informuoti, kad kardinolas šiuo metu ilsisi po sudėtingų medicininių procedūrų, ir paskelbti svarbiausias gydymo detales.

Jo Eminencija reiškia ypatingą padėką už ilgalaikę profesionalią globą ir nuoširdų nuolatinį rūpestį Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų medikams, o labiausiai – Vilniuje visą būtiną pagalbą teikusiems ir į Bordo (Bordeaux) lydėjusiems gydančiai gydytojai doc. Virginijai Grabauskienei, prof. Audriui Aidiečiui ir doc. Germanui Marinskiui.

Toliau pateikiame prof. Audriaus Aidiečio medicininį komentarą:

„Jau keletą metų pacientui buvo stebima širdies reto ritmo problema ir prieširdžių virpėjimo epizodai, kurie buvo gydomi medikamentais. Ligai progresuojant ir išryškėjus širdies ritmo vadovo disfunkcijai šių metų sausio mėnesį Santariškių klinikose implantuotas elektrinis širdies stimulatorius.

Stimulatoriaus dėka buvo įveiktas širdies ritmo suretėjimas, tačiau liko kita problema – prieširdžių virpėjimas, kurio įprastinė priežastis yra didelio dažnio elektrinius impulsus generuojantis židinytis plaučių venose. Nors tokių židinių pašalinimo procedūros atliekamos ir Santariškių klinikose, tačiau šios metodikos pradininkas ir didžiausią praktinį patyrimą turintis prof. Michel Haisseguerre dirba Bordo universitetinėje klinikoje (Hôpital Cardiologique du Haut-Lévêque, Bordeaux-Pessac), todėl rekomendavome kardinolui pasvarstyti galimybę vykti konsultacijai į Prancūziją.

Po susirašinėjimo bei medicininių duomenų persiuntimo prof. Haisseguerre su komanda apsiėmė atlikti ir pačią procedūrą. Minėta procedūra, kuri truko penkias valandas, buvo sėkminga, tačiau jos galutinius rezultatus bus galima įvertinti maždaug po trijų mėnesių. Šiuo metu paciento sveikatos būklė yra patenkinama, tačiau jam rekomenduotas poilsis.

Kadangi stažuotis į Bordo universitetinę kliniką vyksta viso pasaulio kardiologai, džiaugėmės galimybe lydėti kardinolą, proga stebėti jam atliktą procedūrą, susipažinti su klinikos darbu ir užmegzti bendradarbiavimą.“

Jo Eminencija dėkoja visiems jį palaikiusiems geru žodžiu ir prisiminusiems maldoje.

-Vn-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Gegužės 19 d. arkivyskupijos dvasininkai dalyvavo bendrame susirinkime Kauno kurijoje. Malda pradėtam susirinkimui vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, dalyvavo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, kurijos kancleris mons. Adolfas Grušas, arkivyskupijos dekanai, kunigai.

Svarbiausia susirinkimo dalis buvo naujosios Kauno arkivyskupijos Kunigų tarybos rinkimai. Rinkimai į Kunigų tarybą susirinkime organizuoti pagal Kauno arkivyskupo patvirtintą reglamentą. Slaptu balsavimu kunigai iš savo tarpo išrinko į Tarybą 12 dvasininkų.

Išrinkti Kunigų tarybos nariai: prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, mons. Vytautas Grigaravičius, mons. Artūras Jagelavičius, kun. Kęstutis Grabauskas,

kun. Gintautas Kabašinskas, kun. Erastas Murauskas, kun. Augustinas Paulauskas, kun. Kęstutis Rugevičius, kun. Arnoldas Valkauskas, kun. Virginijus Veprauskas, kun. Gintaras Vitkus SJ, kun. Evaldas Vitulskis. Pagal Kauno arkivyskupijos kunigų tarybos ir konsultorių kolegijos statutą naujosios Kunigų tarybos nariais pagal pareigas tapo vysk. Jonas Ivanauskas, mons. Adolfas Grušas, mons. Aurelijus Žukauskas, kun. Kęstutis Kėvalas, kun. Vytenis Vaškėlis. Šešis narius paskyrė pats arkivyskupas. Jo paskyrimu Kunigų tarybos nariais tapo mons. Lionginas Vaičiulionis, kun. Andrius Alminas, kun. Virginijus Birjotas, kun. Gintaras Blužas, kun. Robertas Grigas, kun. Vytautas Paukštis.

Naujoji Kunigų taryba savo veiklą pradeda nuo gegužės 19 d. arkivyskupo dekretu, eiliniai jos posėdžiai bus rengiami 2 kartus per metus, neeiliniai – pagal poreikį.

Susirinkime taip pat aptarti kiti sielovados klausimai. Kauno II dekanato dekanas kun. Augustinas Paulauskas pasidalijo mintimis apie Evangelizacinės šventės dvasinį prasmingumą parapijų gyvenime bei tikintiesiems (ši šventė Raudondvaryje vyko balandžio pabaigoje). Kauno Gerojo Ganytojo parapijos klebonas kun. Jonas Stankevičius papasakojo apie vaikų, jaunimo rengimą sakramentams, labai svarbų ir sėkmingai palaikomą bendravimą su tėvais ir ypač mokyklų bendruomenėmis. Mintimis apie jaunimo įtraukimo į parapijos gyvenimą būdus pasidalijo Petrašiūnų parapijos klebonas kun. Vincentas Tamošauskas OFM, o Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos vikaras kun. Gintaras Blužas kalbėjo apie parapiinę katechezę, papasakojo apie jaunimo piligrimystę į Šiluvą. Į kunigų klausimus atsakė arkiv. S. Tamkevičius.

-kasp-

Konferencija „Krikščionybė tūkstantmetėje Lietuvoje“

Gegužės 5 d. Marijampolės dramos teatre vykusio konferencija „Krikščionybė tūkstantmetėje Lietuvoje“ buvo pagrindinis Vilkaviškio vyskupijos renginys, skirtas šiemet švenčiamam Lietuvos vardo paminėjimo 1000 metų jubiliejui. Į konferenciją susirinko daugiau nei 330 dalyvių, perpildžiusių Dramos teatro salę. Kartu su Vilkaviškio vyskupijos kunigais renginyje dalyvavo parapijų katechetai, tikybės mokytojai, Caritas darbuotojai bei savanoriai, kiti aktyvūs parapijiečiai.

Kadangi seniausias išlikęs Lietuvos vardo paminėjimas raštu yra žinioje apie misionieriaus šv. Brunono Kverfurtiečio kankinystę Lietuvos priegose, konferencijoje siekta didesnę dėmesį atkreipti į krikščionybės, Bažnyčios svarbą krašto istorijoje. Vysk. Jonas Boruta SJ kalbėjo apie taiką šio pirmojo Evangelijos skelbėjo baltų gentims misiją. Doc. dr. Artūras Grickevičius pristatė Bažnyčios raidą Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje po šalies krikšto 1387 metais, o kan. Kęstutis Žemaitis apžvelgė Bažnyčios padėtį carinės okupacijos metais. Kun. Julius Sasnauskas OFM pasidalijo pamąstymais apie tūkstantmetį Evangelijos kelią Lietuvoje, pradėtą minti basomis, prie balno kilpų prišalusiomis šv. Brunono kojomis. Pasiremdamas šiuo iš amžių gilumos atėjusiu vaizdu, primenančiu pranašo Izaijo žodžius apie dailias kojas šauklio, skelbiančio ramybę ir nešančio Gerąją naujieną (plg. Iz 52, 7), prelegentas drąsino konferencijos dalyvius ir šių dienų visuomenei liudyti Evangelijos teikiamą viltį.

Po vysk. Rimanto Norvilos padėkos ir apibendrinimo žodžių bei Vilkaviškio vyskupijos krikščioniškosios kultūros centro vidurinės mokyklos moksleivių ir pedagogų parengtos meninės programos visi buvo pakviesti į Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centrą pabendrauti.

-Vlk-

Kun. **Ramutis Janšauskas** atleistas iš Raseinių parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Šiluvos parapijos altaristu.

Kun. **Gintautas Naudžiūnas** atleistas iš Šėtos, Šventybrasčio ir Lančiūnavos parapijų klebono pareigų ir paskirtas Deltuvos ir Veprių parapijų klebonu.

Kun. **Alvidas Čiūras** atleistas iš Kėdainių Šv. Jurgio ir Apytalaukio parapijų klebono pareigų ir paskirtas Šėtos, Šventybrasčio ir Lančiūnavos parapijų klebonu.

Kun. **Artūras Stanevičius** atleistas iš Veliuonos, Stakių ir Raudonės parapijų klebono pareigų ir paskirtas Kėdainių Šv. Jurgio ir Apytalaukio parapijų klebonu.

Kun. **Šarūnas Leskauskas** atleistas iš Deltuvos ir Bukonių parapijų klebono pareigų ir paskirtas Veliuonos, Stakių ir Raudonės parapijų klebonu.

Kun. **Vytautas Kazimieras Pesliakas** atleistas iš Panoterių parapijos klebono pareigų ir paskirtas Panoterių parapijos altaristu.

Kun. **Bronislovas Gimžauskas** atleistas iš Veprių parapijos klebono pareigų ir paskirtas Kauno Gerojo Ganytojo (Dainavos) parapijos altaristu.

Kun. **Kastytis Šulčius** atleistas iš Kauno Gerojo Ganytojo (Dainavos) parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Panoterių, Bukonių ir Upninkų parapijų klebonu.

Kun. **Gintaras Blužas** atleistas iš Upninkų parapijos administratoriaus pareigų.

Kun. **Vincas Kudirka** atleistas iš Kauno arkikatedros bazilikos vikaro pareigų ir paskirtas Kauno M. V. J. Kristaus Prisikėlimo parapijos vikaru.

Kun. **Julius Grigonis** atleistas iš Kauno M. V. J. Kristaus Prisikėlimo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kauno Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos vikaru.

Kun. **Artūras Kazlauskas** atleistas iš Kauno Jgulos rektorato kunigo pagalbininko pareigų ir paskirtas Kauno Gerojo Ganytojo (Dainavos) parapijos vikaru.

Kun. **Alfonsas Bulotas** atleistas iš Kauno Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos rezidento pareigų ir paskirtas Raudondvario parapijos altaristu.

Kun. **Kęstutis Kėvalas** paskirtas Kauno kunigų seminarijos studijų dekanu.

-Kn-

Maldos grupių susitikimas

Gegužės 17 d. Marijampolėje buvo pirmą kartą surengtas Vilkaviškio vyskupijos maldos grupių narių susitikimas. Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo parapijos salę perpildė tikintieji iš 24 maldos grupių, veikiančių dvidešimtyje parapijų.

Po susitikimą pradėjusio džiugaus Viešpaties šlovinimo dalyviai klausėsi mokymų, bendravo. Pirmąjį mokymą vedė ses. Fausta Palaimaitė SF. Ji pabrėžė, kad maldos grupės yra Dievo dovana, padedanti tikintiesiems puoselėti tarpusavio bendrystę ir atpažinti konkrečią tarnystę, kurią Viešpats skiria atlikti parapijos gyvenime.

Antrajame mokyme Miroslavo parapijos klebonas kun. Antanas Matusevičius kalbėjo apie meilės Dievui ir artimui svarbą. Jis priminė, kad Jėzus apaštalui Petriui pavedė rūpintis Bažnyčia po to, kai šis tris kartus išpažino meilę Viešpačiui. Bažnyčios valdymas ir kiekviena tarnystė joje turi remtis šia meile. Kun. Antanas Matusevičius apsvarstė įvairias kliūtis, trukdančias mylėti, kvietė neišsigąsti savojo silpnumo ir visada pasitikėti Viešpaties žodžiais, pasakytais apaštalui Pauliui, o per jį – ir visiems: „Gana tau mano malonės, nes mano galybė geriausiai pasireiškia silpnume“ (2 Kor 12, 9).

Susitikimas baigėsi šv. Mišiomis, kurioms Marijampolės šv. Vincento Pau-

Susitikimas su socialinės apsaugos ir darbo ministru

Gegužės 8 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bendradarbiavimo sutarties su Kauno Vytauto Didžiojo universitetu pasirašymo proga VDU Socialinės gerovės fakultete SADM ministras Rimantas Jonas Dagys susitiko prie apskritojo stalo su universiteto socialiniais partneriais. Susitikime, be ministro, jo patarėjų ir VDU dėstytojų bei studentų, dalyvavo ir savo rūpesčius bei pasiūlymus dėl socialinių dabarties problemų, įstatymų tobulinimo išsakė nevyriausybinio sektoriaus atstovai – Lietuvos šeimos centro, Kauno arkivyskupijos šeimos centro, Lietuvos Caritas, VšĮ Actio Catholica Patria bendradarbiai, taip pat Vaikų teisių apsaugos tarnybos, Vaikų gerovės centro „Pastogė“ darbuotojai ir kt.

Po apskritojo stalo diskusijos skaitytoje viešojoje paskaitoje, kurioje gausiai dalyvavo VDU studentai ir universiteto socialinių partnerių atstovai, ministras akcentavo naujosios vyriausybės ir SADM pastangas įtraukti į visuomenę svarbių sprendimų priėmimą kuo platesnius NVO, pilietinių bendruomenių sluoksnius, visokeriopaipai skatinti ir stiprinti šeimos instituciją.

Susitikime ir viešojoje ministro paskaitoje dalyvavęs Lietuvos Caritas generalinis direktorius kun. Robertas Grigas atkreipė dėmesį į reikalą mažinti biurokratinį formalizmą valstybės ir nevyriausybinio sektoriaus partneriškoje veikloje. Caritas vadovas kvietė perimti teigiamą vakarietiškos demokratijos pavyzdį, kai valstybė kuo daugiau (ypač socialinių) funkcijų drauge su atitinkamomis lėšomis deleguoja nevyriausybiniams, bažnytinėms organizacijoms, o sau pasilieka „žaidimo taisyklių arbitro“ vaidmenį. Kun. R. Grigas pasidžiaugė gyvesniu dialogu tarp vyriausybinių struktūrų ir NVO, didesniu valstybės dėmesiu šeimai, tačiau teigė, kad nepakanka deklaracijų apie ištikimybę tradicinės šeimos vertybėms. Kad Lietuvos šeimos pajustų, jog jos iš tikrųjų yra valstybės politikos prioritetas, branginamos kaip „akies lėlytė“, reikia šeimos stiprinimui, vaikų auginimui, gausesnėms šeimoms palankių įstatyminių iniciatyvų. „Jas, remdamosi savąja patirtimi, neabejotinai siūlys nevyriausybines organizacijas, tačiau lauktinis ir atitinkamas pačios SADM iniciatyvos“, – sakė Lietuvos Caritas direktorius. -Ici-

Ministrantų diena

Balandžio 25 d. rytą į Kauno kunigų seminariją rinkosi Lietuvos vyskupijų ministrantai (šv. Mišių patarnautojai), adoruotojos ir jų vadovai dalyvauti seminarijos surengtoje pašaukimų savaitės „Žinau, kuo įtikėjau“ (2 Tim 1, 12) ministrantų dienoje. Klierikų vedamoje ekskursijoje svečiai apžiūrėjo Kauno kunigų seminariją ir Šv. Jurgio pranciškonų vienuolyną, domėjosi ne tik seminaristų buitimi, dienotvarka, bet ir klausinėjo, kokios studijų seminarijoje galimybės, kiek trunka studijos, kokios disciplinos dėstomos ir kt. Patarnautojai buvo sužavėti nuoširdžiu priėmimu, seminaristų svetingumu ir asmeniniu bendravimu.

Vidurdienį švęstos iškilmingos Mišios Švč. Trejybės (seminarijos) bažnyčioje. Eucharistijos aukoje, kuriai vadovavo kun. Gintaras Blužas, melsta šios dienos globėjo šv. Tarcizijaus užtarimo bei globos ministrantų tarnystėje. Per pamokslą visi buvo kviečiami įsiklausyti į Dievo kvietimą bei atsiliepti į jį. Liturgijos asistuoja dalyvavo šiemet šią seminariją baigęs diak. Vidmantas Kapučinskas bei seminaristai ir Kauno Šilainių Šventosios Dvasios parapijos patarnautojai, vadovaujami kun. Lauryno Griekiečio. Dovanas eucharistinei aukai atnešė Garliavos Švč. Trejybės parapijos patarnautojai, o giedojimui vadovavo Kauno kunigų seminarijos klierikai. Šv. Mišias koncelebravo su savo parapijų ministrantais atvykę mons. Vytautas Grigaravičius, kun. Renaldas Šumbras, kun. Vytautas

Sakavičius, kun. Arūnas Simonavičius, kun. Vytautas Mazirskas, seminarijos dvasios tėvai kun. Renato Abeni ir kun. Severinas Holocheris OFM. Po šv. Mišių visi seminarijos kiemelyje dalijosi suneštinėmis vaišėmis.

Pabendravę ir pasistiprinę ministrantų dienos dalyviai Kauno dekanato mons. Vytauto Grigaravičiaus parūpintu autobusu nuvyko į Pažaislio vienuolyną. Čia Alytaus Šv. Angelų Sargų parapijos ministrantai, vadovaujami klieriko Andriaus Kišūno, kartu su Ūdrijos Švč. Jėzaus Širdies bei Išlaužo Švč. M. Marijos Krikščionių Pagalbos parapijų jaunimu parodė parengtą labai prasmingą inscenizaciją apie šv. Tarcizijaus gyvenimą, kuris yra ministranto tarnybos kilnus pavyzdys ir idealas. Kun. Arūnas Simonavičius iš Ūdrijos parapijos, pristatydamas liturginių drabužių prasmę, kalbėjo apie ministrantų dvasingumą. Kunigų seminarijos dvasios tėvas kun. Severinas Holocheris OFM visus pakvietė leistis į Emauso kelią. Grupelėse pasidalyta, ką kiekvienam reiškė ši kelionė, ką bendrai reiškia piligrimystė, kodėl jaunimas leidžiasi į ilgą piligrimines keliones ir ką jose patiria.

Dienai einant į pabaigą seserys kazimierietės pakvietė susipažinti su Pažaislio vienuolynu. Gausus 120 ministrantų būrys pasidalijo į dvi grupes. Vienai grupei ses. Lidija Šicaitė SSC vedė ekskursiją po vienuolyną, kita grupė tuo metu žiūrėjo filmą apie Vilkiškių vyskupijos ministrantų stovyklą Nemunaitėje. Vėliau grupės susikeitė vietomis.

Popietės programos užbaigai susirinkta Pažaislio Švč. M. Marijos Apsilankymo pas Elzbietai bažnyčioje, kur padėkota ministrantų dienos organizatoriams bei rėmėjams. Kauno marių parke vaišintasi seminaristų paruoštoje agapėje. –Im-

Kryžių kalne pastatytas studentų kryžius

Gegužės 8 d. Kryžių kalne Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai pastatė kryžių su užrašu „Žmogus gyvas ne vien duona“. Tokia idėja buvo kilusi dar sovietų okupacijos metais. Lietuvos veterinarijos akademijos doc. Birutė Štuikytė kartu su studentais jau tada ketino Kryžių kalne statyti kryžių Lietuvos studentijai, bet tuometinė valdžia grasino skaudžiomis sankcijomis. Idėja nebuvo įgyvendinta, tačiau ir nežlugo. Šią gegužę pastatyti kryžių Kryžių kalne buvo pakviesti visi Lietuvos studentai bei dėstytojai.

Renginys prasidėjo 12 val. Šiaulių katedroje šv. Mišiomis, kurias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Ganytojas kreipėsi į buvusius ir esamus studentus bei dėstytojus su rūpesčiu ir pasitikėjimu, jų akis kreipdamas į Išganytoją, skatindamas pagalvoti apie Kristaus pergalę prieš nuodėmę ir mirtį. Vyskupas ragino nepasitikėti materialiniu saugumu, kuris niekada negarantuoja laimės: „Gyvenantys aukso narvelyje nepatiria tikrosios laisvės“, – sakė vysk. E. Bartulis ir siūlė kasdien maitintis Dievo valia, išreikšta Šventajame Rašte.

Šv. Mišių metu giedojo Šiaulių universiteto studentai, vadovaujami maestro Stasio Žalalio. Joms pasibaigus koncertavo Lietuvos muzikos ir teatro akademijos studentai. 13.30 val. renginio dalyviai išjudėjo iš Šiaulių katedros ir netrukus Kryžių kalno prieigose suplazdėjo trispalvė bei įvairių Lietuvos aukštųjų mokyklų vėliavos. Iškilmingoje procesijoje kryžių nešė generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos auklėtiniai. Kryžius pastatytas Kryžių kalno papėdėje, į dešinę pusę nuo popiežiaus Jono Pauliaus II krucifikso. Šventinimo apeigas atliko Šiaulių vyskupas. Ypatingą nuotaiką sukūrė kartu giedama giesmė „Šventas kryžiau“. Pasipylė padėkos, sveikinimai, linkėjimai. Vyskupas ragino nepamiršti šio kryžiaus, aplankyti jį rudenį ir prisidėti prie piligriminio žygio į Šiluvą.

-irat-

liečio bažnyčioje vadovavo Vilkiškių vyskupas Rimantas Norvila. Tokius vyskupijoje esančių maldos grupių narių susirinkimus planuojama rengti kasmet prieš Sekmines, siekiant dar labiau skatinti uolių tikinčiųjų atvirumą Šventajai Dvasiai, kad jos dovanomis būtų praturtintos ir atgaivintos parapijų bendruomenės.

-kap-

Šventė Pauliaus metams paminėti

Aleksoto dekanato Aukštosios Panevėžės Švč. M. Marijos Vardo parapijoje, Šv. Mato vidurinėje mokykloje, vykdytas projektas, skirtas jubiliejiniams apaštalo Pauliaus metams paminėti. Per tikybos pamokas mokiniai susipažino su apaštalo Pauliaus asmenybe, lietuvių kalbos pamokose nagrinėjo laiškus, komentavo savo įžvalgas, kūrė netradicinius laiškus; per dailės pamokas piešė įsivaizduojamą Paulių.

Gegužės 8 d. surengta jubiliejiniams apaštalo Pauliaus metams paminėti skirta šventė: Šv. Mato vidurinėje mokykloje visus svečius ir dalyvius pasveikino kapelionas kun. Rimantas Simanavičius, čia vyko konferencija, Aleksoto dekanato jaunimas pasitiko Lietuvos jaunimo dienų kryžių, 7–11 klasių moksleiviai turėjo progą drauge su šlovinimo grupe šlovinti Dievą.

Konferencijos svečias brolis Vincencas OFM cap. savo pranešime išryškino svarbiausią pasakymą: „Dievas yra meilė“. Veikliųjų žmonių bendrijos atstovai, moksleivių tėvai ir kiti bendruomenės nariai savo gyvu liudijimu parodė, kad net suklypus ir palūžus yra vienintelė viltis – Jėzus Kristus, jei tik mes įsileidžiame jį į savo širdis.

Vienuoliktokė Simona ir dešimtokas Vilius pasidalijo mintimis apie apaštalo Pauliaus parodą, surengtą A. Panemunės bažnyčioje. Konferencijos pabaigoje 9 kl. mokinių Agnės ir Rusnės mini pamokėlė apie apaštalo Pauliaus laiškus paskatino visus dalyvius perskaityti

jiems skirtus Pauliaus laiškus ir parašyti atsiliepimus apie projektą. Laiškus vaikams galėjo rašyti ir apaštalui, prašydami užtarimo ir Viešpaties tikėjimo malonių.

Po konferencijos visi draugiškai pabendravo agapėje. Šventę vainikavo kartu švęstos šv. Mišios.

-db-

Alfa kurso pabaigtuvės Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre

Gegužės 18 d. Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre šventiškai baigtas *Alfa* kursas, pradėtas kovo 2 d. ir sudominęs apie 30 dalyvių. Jaunuoliai iš skirtingų parapijų, centrų, universitetų, mokyklų ir darboviečių daugiau kaip 2 mėnesius rinkdavosi kiekvieną pirmadienį dalytis mintimis, išgyvenimais, patirtimis – visu tuo, kam paskatindavo kurso mokymai, ir kartu melstis.

Baigiamajame vakare ses. Celina Galinytė OSB, *Alfa* kurso Lietuvoje koordinatore, pristatė kurso padėtį Lietuvoje ir pasaulyje. *Alfa* kursas – tai 11 kassavaitinių susitikimų, kuriuose susipažįstama su pamatinėmis krikščionybės tiesomis ir kviečiama asmeniškai išgyventi Švč. Trejybės slėpinį bei rasti vis artimesnį santykį su Jėzumi. Šis kursas integruojamas ir į moksleivių (13–16 metų) pasirengimo Sutvirtinimo sakramentui programą parapijose.

Kurso dalyviai savo liudijimais kvietė ir šventės svečius drąsiai dalyvauti šiame kurse, ryžtis pažinti Dievą geriau, atsiverti Jo malonėms. Taip pat buvo meldžiamasi, dėkojama Dievui už visas patirtis kurso metu. Vakara nuspalvino puošniai paruoštas vaišių stalas bei dalyvių talentų šou su žaidimų intarpais. Pabaigoje visi buvo pakviesti dalyvauti kitame *Alfa* kurse, kurį ketinama vėl pradėti rudenį.

-lz-

Jaunimo vakaras apie Sekminių malonę Kaune

Gegužės 20 d. 50 jaunuolių, studijuojančių, besimokančių vidurinėse mokyklose, aktyviai veikiančių parapijų

Kauno akademinės sielovados renginiai

Gegužės 5 d. Kauno technologijos universiteto (KTU) Ekonomikos ir vadybos fakultete (EVF) kun. dr. Kęstutis Kėvalas skaitė paskaitą „Laisvosios ekonomikos šaltiniai ir tikslai“. Joje dalyvavo KTU EVF dekanė prof. Gražina Starčinė, dėstytojai, studentai, o visus susirinkusius pasveikino KTU kapelionas kun. Kastytis Šulčius. Paskaitą surengė KTU sielovados grupė. Prelegentas teigė, kad laisvosios ekonomikos tikslas nėra vien materialinės gerovės kūrimas, bet veikiau žmogiškojo moralinio-etinio bei kultūrinio-socialinio tobulėjimo aplinka. Daugumai mokslų, tarp jų ir teologijai bei ekonomikai, rūpi žmogus. Žmogaus nuvertinimas visada sukelia skaudžių padarinių. Kalbėdamas apie darbo sąlygas prelegentas sakė, kad jos tiesiogiai veikia produkto kokybę. Netinkamomis darbo sąlygomis negali atsiskleisti žmogaus kūrybiškumas, jo darbingumas mažėja, jis tik fiziškai būna darbe – jo mintys ir širdis veržiasi kitur. Šiandieninė rinka programuoja žmogų trimis žodžiais: dirbk – pirk – mirk. Tačiau žmogus turi dvasinę sritį ir daugiau ar mažiau veržiasi į ją. Luko evangelijoje Jėzus ne tik fariziejams, bet ir mums šiandien sako: „Kas ciesaoriaus, atiduokite ciesaoriui, o kas Dievo – Dievui“ (*Lk 20, 25*). Matome aiškia dviejų sričių perskyrą, bet nei viena nepaneigiama, abi turi savo vietą žmogaus gyvenime. Verslumą įvardydamas kaip žmogaus kūrybiškumo raišką ekonomikoje ir kaip svarbiausią laisvosios ekonomikos stimuliavimo jėgą bei šaltinį, prelegentas išskleidė vyraujančius mitus apie neigiamą krikščionybės požiūrį į verslą. Paskaitos pabaigoje užsimezgė gyva ir šilta diskusija.

Gegužės 7 d. Kauno medicinos universitete (KMU) surengta vieša paskaita-diskusija „Islamas šiandien: tradicija, įvaizdžiai, iššūkiai ir bendravimo galimybės“. Joje dalyvavo dėstytojai, studentai, universiteto darbuotojai ir Kauno musulmonų bendruomenės nariai. Visus pasveikinęs KMU Studentų atstovybės prezidentas Vaidotas Česna pasidžiaugė, kad studentai domisi ne tik studijomis, bet ir dvasiniais dalykais. Pranešimus skaitė Lietuvos musulmonų muftijus Kauno mečetės imamas Romas Jakubauskas (jis pristatė pagrindinius islamo principus), Socialinės etikos instituto vadovas Evangelikų reformatų kun. Julius Norvila (kalbėjo apie socialinę padėtį islamo šalyse), KMU kapelionas kun. Ričardas Banys (apibūdino Katalikų Bažnyčios mokymą apie tarpreliginį dialogą). Visi pranešėjai kalbėjo apie pagarbą vieni kitiems per pažinimą, nes visos religijos siekia gėrio, ir ragino mokyti aiškiai atskirti kultūrinius, religinius bei politinius dalykus. Vėliau kilusioje diskusijoje aktyviai dalyvavo Lietuvos musulmonų jaunimo bendruomenės pirmininkas Rabih Abdulrahim. Dalyvavusiems buvo išdalytas Vatikano II Susirinkimo deklaracijos *Nostra aetate* (apie Bažnyčios santykius su nekrikščionių religijomis) 3 skirsnis apie musulmonų religiją, lankstinukai ir brošiūros apie islamą. Po paskaitos pranešėjams buvo įteiktos atminimo dovanos su universiteto simbolika, o musulmonų muftijus R. Jakubauskas padovanojo KMU bibliotekai Koraną.

-sam-

Evangelizacinė šventė Raseiniuose

Gegužės 14–17 d. Raseiniuose vyko Evangelizacinė šventė. Ji prasidėjo ketvirtadienio rytą šv. Mišiomis, vėliau per dieną vyko Švč. Sakramento adoracija. Vakare šv. Mišias aukojo ir Sutvirtinimo sakramentą teikė Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas. Krikšto įžadus atnaujino nemaža dalis Raseinių bendruomenės jaunų žmonių bei jų artimųjų. Penktadienį per visą dieną bažnyčioje vėl vyko Švč. Sakramento adoracija bei maldos grupelių budėjimai. Vakare Atgailos pamaldas vedė naujasis Raseinių parapijos vikaras kun. Domas Paulikas. Tikintieji turėjo puikią progą susitaikyti su Dievu, jų klausyklose laukė 3 kunigai. Šv. Mišias aukojo Kauno

kunigų seminarijos rektorius mons. Aurelijus Žukauskas. Raseinių meno mokyklos auklėtiniai atliko keletą kūrinių. Dar viena puiki proga susitikti su Dievu buvo naktinė Švč. Sakramento adoracija.

Šeštadienio rytą raseiniškiai galėjo dalyvauti net keturiuose kas valandą aukojamose šv. Mišiose. Nuo 13 iki 17 val. vėl vyko maldos grupelių budėjimai. Vakaras buvo skirtas Tarptautinei šeimos dienai paminėti. Raseinių parapijos bendruomenės nariai gausiai susirinkę klausėsi krikščioniškos šeimos Arūno ir Linos Raudonių iš Mažeikių liudijimo ir šlovinimo. Vakarą Mišias aukėjo buvęs Raseinių parapijos klebonas kun. Virgilijus Dudonis. Vakarą užbaigė trumpa koncertinė bardų programa.

Saulėtas sekmadienis vėl pakvietė tikinčiuosius į bažnyčią. Vidudienį vyko pagrindinės Evangelizacinės šventės šv. Mišios, kurias aukėjo ir Sutvirtinimo sakramentą teikė vyskupas Jonas Ivanauskas. Per homiliją ganytojas padėjo visiems Evangelizacinės šventės organizatoriams – Pastoracinės tarybos nariams, taip pat Seimo nariams, Raseinių miesto tarybos nariams bei Raseinių parapijos klebonui kun. Vytautui Paukščiui. Vyskupas J. Ivanauskas linkėjo parapijiečiams: „Branginkime save, branginkime ir saugokime savo šeimas.“ Ši palinkėjimą patvirtino šventės metu bažnyčioje vykusi pilietinė akcija-paroda „Mano šeima“. Ji skatino susimąstyti, kad stipri ir tikinti šeima, kaip mažoji visuomenės ląstelė, yra labai svarbi savo tikėjimo liudijimu. Šventės metu išsakytas palaikymas buvo labai svarbus katalikiškoms šeimoms. Po šv. Mišių bažnyčios šventoriuje vyko agapė, visi vaišinosi tuo, ką atsinešė. Parapijiečius linksmino folkloro ansamblis. Vėliau tikintieji buvo pakviesti dalyvauti naujo kryžiaus pašventinime. -jb-

Evangelizacinė šventė Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijoje

Evangelijos žinios jubiliejiniais metams skirta Evangelizacinė šventė Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijoje prasidėjo gegužės 7 d. rytą Švč. Sakramento adoracija Mažojoje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje.

Pirmąją šventės dieną „Saulės“ gimnazijoje surengta konferencija „Brunono žinia“, joje dalyvavo Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas ir parapijos klebonas mons. Vytautas Grigaravičius. Sveikinimo žodį taręs vyskupas pasidžiaugė pirmą kartą apsilankęs šioje gimnazijoje ir palinkėjo ugdyti širdyje tikėjimo šviesą, kuri sklinda iš Evangelijos. Paskui gimnazijos dramos studija parodė spektaklį K. Donelaičio „Metų“ motyvais. Mokytojo R. Danieliaus mokiniai pademonstravo šv. Brunono Bonifaco misijos į baltų šalis ištraukas skaidrėse. 17 val. Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje buvo pradėtas parapijos katechetės ses. Irenos Ramoškaitės vadovaujamas šv. apaštalo Pauliaus laiškų skaitymas, trukęs tris vakarus. Pirmuosius vakarus intarpuose skambėjo vargonėlių muzika, o šeštadienį klausytojus džiugino fleitos garsai. Fleita grojo mokytoja ekspertė Lidija Gomolickaitė-Rudzinskaitė.

Gegužės 8 d. rytmetį Žaliakalnio pradinėje mokykloje vyko renginys „Leiskite mažutėliams ateiti pas mane...“, o 12 val. į bažnyčios konferencijų salę buvo susirinkę „Saulės“ ir J. Jablonskio gimnazijų moksleiviai. Jiems dr. Birutė Obelenienė skaitė paskaitą „Gyvybės stebuklas ir lytiškumo galia“. Popiet Šv. Damijono maldos grupės nariai suorganizavo eisną „Šviesos kelias“ nuo žydų kapinių iki Kristaus Prisikėlimo bažnyčios. Apie 50 jaunų žmonių giedodami, pakeliui sustodami vienuolikoje stočių skaitė Šventąjį Raštą, dalijosi mintimis apie perskaitytą tekstą. Paskutinėje stotyje, pasikėlę į bažnyčios terasą, pasiryžo daryti meilės darbus, paleido į dangų širdies formos balioną, prie kurio buvo prikabinta kiekvieno dalyvio pagaminta širdelė – meilės ir ištikimybės Dievui

jaunimo grupėse, dalyvavo Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre šios institucijos iniciatyva surengtame vakare, kuris buvo pavadintas „Sekminių malonė. Ką tai reiškia?“ (plg. *Apd* 2, 12) ir skirtas atviromis širdimis pasiręngti artėjančioms Sekminėms.

Daugelį atėjusių patraukė numatytasis pokalbis ir malda su misionieriumi iš Kanados Vincu Kolyčiumi, turinčiu didžiulę patirtį atsinaujinimo Šventojoje Dvasioje tarnystėje ir jau ne pirmąsyk viešindamas Lietuvoje. Savo ir savo šeimos gyvenimo, išvykimo iš Lietuvos fragmentais, žaismingais pavyzdžiais nuoširdžiai su jaunimu pasidalijęs V. Kolyčius paliudijo nepaprastą, jį, jo artimuosius bei aplinkos žmones pakeitusią Šventosios Dvasios patirtį. V. Kolyčius kalbėjo apie tai, kaip gyventi Dievo žodžiu kasdienybėje, kaip Dievo žodis buria žmones, kviečia į maldos grupes.

Pasak Jaunimo centro darbuotojos Linos Žadvydaitės, ypač įsimintinas jaunuoliams pasirodė V. Kolyčiaus kvietimas būti savimi, nes Dievas nieiško geresnių. Jis žmones pažįsta, jais pasitiki ir myli tokius, kokie jie yra. Anot misionieriaus, kiekvienas yra savitai sukurtas, ir būtent tokio žmogaus reikia, kad Dievo planas būtų įgyvendintas. V. Kolyčius kalbėjo apie Sekmines kaip Bažnyčios gimtadienį, malonų ir brangų laiką, kuriuo jis drąsina priimti Šventosios Dvasios vedimą ir jį skelbti kitiems.

Vakaro dalyviai, pakviesti malda atverti Sekminių malonei savo širdis, drauge su arkivyskupijos Jaunimo ir Šeimos centrų darbuotojais bei Kauno kunigų seminarijos auklėtiniais šlovino Viešpatį giesmėmis, V. Kolyčius už norinčius meldėsi užtarimo malda.

-kait-

Keliais žodžiais

Kaunas. Gegužės 15–17 d. savaitgalį Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre vyko parapijų jaunimo vadovų seminaras. Tai jau antrasis minėto centro

darbuotojų seminaras aktyviausiems dekanatų ir parapijų jaunimo grupių nariams. Šįkart renginio tema buvo „Ženklaai liturgijoje ir mano gyvenime“. Seminare „Ženklaai liturgijoje ir mano gyvenime“ dalyvavo 27 jaunuoliai iš įvairių Kauno, Raseinių, Kėdainių, Jurbarko, Jonavos, Ukmergės dekanatų parapijų, taip pat ir bendruomenės „Ugnies vaikai“.

-kasp-

Kaunas. Gegužės 18 d. paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje vyko Kauno I dekanato tikybos mokytojų ir parapijų katechetų padėkos Viešpačiui už mokslo metus šv. Mišios, kurias aukojo Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius. Šv. Mišiose giedojo ses. Liucija Grybaitė FMA. Gitaromis jai akompanavo tikybos mokytojas Egidijus Randis ir katechetė Inga Atkočiūnienė. Po šv. Mišių visus maloniai nuteikė S. Dariaus ir S. Girėno gimnazijs mokinių koncertas.

-nk-

Kaunas. Gegužės 9 d. Kauno šv. Kryžiaus (karmelitų) parapijos vaikai, kurie rengiasi pirmajai Komunijai, kartu su tėvais, broliais, sesėmis vyko į Šiluvą. Kelionės dalyvius lydėjo klebonas kun. Renaldas Šumbrasuskis, parapijos katechetė Nijolė Kulėšienė ir jaunimo vadovas Simonas Streikus. Šiluvoje Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje vaikai kartu su tėvais meldėsi prie stebuklingojo Švč. M. Marijos paveikslu. Po šv. Mišių vaikai buvo palaiminti ir įrašyti į Rožinio draugiją. Popietę vaikai ir juos lydėję artimieji *Marijos radijo* tiesioginiame eterje sukalbėjo rožinio Džiaugsmo slėpinius. Vėliau apsilankyta Marijos Ligonų Sveikatos koplytėlėje, naujai rekonstruotoje Šiluvos aikštėje prie Jono Pauliaus II paminklo, Apsireiškimo koplyčioje melstasi prie akmens, ant kurio 1608 m. pasirodė Švč. M. Marija.

-nk-

simbolis. Paskui visi dalyvavo vakaro šv. Mišiose, dar keletą valandų diskutavo prie arbatos puodelio. Iškilmingas vakaro šv. Mišias aukojo mons. Vytautas Grigaravičius. Giedojo Kauno sakralinės muzikos mokyklos chorai. Po šv. Mišių vyko festivalis-koncertas „Giesmės Marijai“ (vad. Nijolė Jautakienė).

Gegužės 9 d. po rytmetinių šv. Mišių melstasi Rožinio malda, po pietų konferencijų salėje demonstruotas filmas „Žvilgsnis į pašvęstąjį gyvenimą“.

Evangelizacinės šventės kulminacija buvo gegužės 10 d. aukotos iškilmingos šv. Mišios, kurioms vadovavo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Iškilmingoje procesijoje dalyvavo parapijos patarnautojai, jaunimas, kunigai, giedojo KTU „Jaunystės“ choras (vad. Danguolė Beinartytė). Per pamokslą arkivyskupas sakė: „Mūsų švenčiamas Evangelijos žinios tūkstantmetei Lietuvai jubiliejus yra proga patikrinti savo tikėjimą ir meilę Jėzui Kristui. Kartais ją bandoma matuoti sukalbėtų maldų ar aplankytų šventų vietų skaičiumi. Taip, maldos ir šventos vietos turi savo vertę, tačiau tikroji meilė Dievui ir už mus mirusiam Jėzui Kristui matuojama kitokiu matu – meile šalia mūsų ar toliau nuo mūsų esantiems žmonėms.“

Po šv. Mišių šventoriuje buvo surengta agapė, grojo liaudiškos muzikos ansamblis „Bočiai“ (vad. Marija Garšvienė). Šventoriuje taip pat veikė Žaliakalnio vaikų dienos centro pagamintų darbėlių mugė.

-bv-

Tiberiados bendruomenės 30 metų jubiliejus

Gegužės 17 d. Baltriškėse buvo švenčiamas Tiberiados brolių bendruomenės 30-ies metų jubiliejus. Ši bendruomenė įkurta Belgijoje, o 1992 m. broliai apsigyveno ir Lietuvoje. Taip pat įkurti Tiberiados bendruomenės namai Konge ir Filipinuose. Lietuvoje šiuo metu gyvena 4 Tiberiados broliai.

Jubiliejus pradėtas švęsti Mišiomis medinėje Baltriškių bažnytėlėje. Šv. Mišias aukojo Tiberiados bendruomenės įkūrėjas br. Morkus ir br. Egidijus. Drauge meldėsi ir giedojo dvi iš Belgijos atvykusios Tiberiados seserys Dalia ir Kotrona, jaunuoliai, šeimos, kiti bičiuliai. Po Mišių klebonijoje šventės dalyviai vaišinosi agapėje, vėliau vėl grįžo į bažnyčią, kurioje buvo rodomos skaidrės, o jas komentavo brolis Morkus, taip papasakodamas savo pašaukimo, vienuolyno įkūrimo ir gyvenimo per 30 metų istoriją. Beje, apie tai pasakojama šiais metais lietuviškai išleistoje br. Morkaus knygoje „Vieno pašaukimo istorija“.

Po skaidrių peržiūros vakarinės maldos metu br. Morkus sakė, kad kiekvienas iš mūsų, ne tik broliai vienuoliai, yra pašauktas skelbti Evangeliją savo gyvenimu, sėti taiką, sėti ramybę, sėti viltį. Tarsi tai užtvirtindamas, jis ant susirinkusiųjų vis pabėrdavo grūdų.

Ant bažnytėlės sienos buvo galima pamatyti jos numatomos rekonstrukcijos brėžinius ir naujos varpinės projektą. Bažnyčios sienas galvojama apšiltinti, šildomos bus ir grindys, bus pakeisti langai, o presbiterija įgaus išgaubtą formą. Iki šiol kaip varpinė tarnavęs bažnyčios bokštas bus perrinktas, pakeičiant seną medieną nauja, o varpinė bus statoma atskirai, kaip buvo numatyta dar 1920 metais, ir tam buvo padėti pamatai. Varpinėje ant statramsčių planuojama įrengti skulptūras, vaizduojančias Dievo Sandoras su žmonija, o antrame aukšte – ermitažą, t. y. nedidelį kambarėlį maldai, kurių Baltriškėse keletas jau yra. Į šiuos kambarėlius broliai pasitraukia dykumos dieną, kuri Baltriškėse yra pirmadienį. Projekto autorius br. Pranciškus sakė, kad projektuodamas sekė Lietuvoje esančių medinių varpinių architektūra: panašaus stiliaus yra Palūšės bažnyčios varpinė. Numatytus darbus planuojama atlikti per trejus metus.

-lk-

NAUJOJI SANDORA

Kristaus Kūnas ir Kraujas

Iš 24, 3–8; Žyd 9, 11–15; Mk 14, 12–16. 22–26

Šio Devintinių sekmadienio skaitiniai kviečia išgyventi Eucharistiją kaip Naująją Sandorą. Šventajame Rašte sandora visuomet reiškia abipusį įsipareigojimą. Ji visuomet išreiškiama koku nors ženklu. Dievo sandora su Nojumi parodoma vaivorykšte. Apipjaustymas ženklino Viešpaties sandorą su Abraomu. Išėjimo knygos skaitinyje pasakojama, kaip izraelitai priimdami Dievo įsakymų sandorą buvo apšlakstyti atnašaujamo gyvulio krauju. Dievo tauta klausėsi Dievo žodžio, jį priėmė, galiausiai tai užantspauduojama aukos krauju, kuris sutaikina, pašventina ir suvienija per sandorą. Sandora nėra vien trapus tarpusavio susitarimas, tai tarpusavio ištikimybės pažadas, paženklintas gyvybės simboliu – krauju. Mozė padalija kraują į dvi dalis: viena išliejama ant altoriaus, kuris reiškia Dievą, o likusiu krauju apšlakstomi žmonės. Apšlakstytieji nelieka vien stebėtojai. Pačiu veiksniu jie įtraukiami į sandorą.

Senojo Testamento skaitinys pranašiška kalba apie Naujosios Sandoros kraują. Laiško žydams skaitinyje parodomas senosios Sandoros ribotumas ir kviečiama į aukštesnę bei tobulesnę Sandorą. Naujoji Sandora suteikia ne vien paviršinį, apeiginį apvalymą, bet ir laiduoja giluminį perkeitimą, kviečia galutinai vienyti su Viešpačiu. Mes esame dalyviai tos aukos, kurią Jėzus aukoja Tėvui ant kryžiaus. Priimdami Komuniją patvirtiname sandorą su Dievu. Tai daugiau negu vien pritarimui ištarti žodžiai. Švenčiausiojo Sakramento įsteigimo dieną, Didįjį ketvirtadienį, Velykų slėpinį išgyvename kaip perėjimo vyksmą, vedantį per Kryžių į Prisikėlimą. Kitais liturginiais metais Kristaus Kūno ir Kraujo išskilmės skaitiniai atskleidžia Švenčiausiąjį Sakramentą kaip gyvybės duoną, taip pat kaip tikinčiųjų sambūrį Kristaus Kūne. Šiomet Devintinių skaitiniai kviečia mus suvokti Eucharistiją kaip Naująją Sandorą. Įsiklausykime į kunigo tariamus konsekracijos žodžius: „Tai yra taurė naujosios ir amžinosios Sandoros, mano Kraujo, kuris už jus ir visus išliejamas nuodėmėms atleisti.“

Sandoros iniciatorius yra Dievas. Dievo tauta ir kiekvienas jos narys išgyvena sandorą kaip asmeninį įsipareigojimą. Šventajame Rašte Dievo sandora su išrinktąja tauta dažnai vaizduojama santuokos įvaizdžiu. Santuokos įvaizdis padeda mums suvokti sandorą kaip asmenų tarpusavio dovaną. Popiežius Jonas Paulius II katechezijų cikle komentuodamas pirmuosius Pradžios knygos skyrius išplėtojo „kūno teologiją“ – mokymą apie žmogaus, sukurto kaip vyras ar

moteris, gebėjimą laisvai dovanoti save. Popiežius aiškino, kad Dievas suteikė žmogui kūno kalbą, kuri yra gilesnė negu žodžių kalba. Kūno teologija byloja ne tik apie žmogiškosios santuokos prasmę, bet ir leidžia giliau suvokti Dievo dovanojamą sandoros ryšį.

Šiandien Bažnyčioje daugelis pasigenda pagarbos Švenčiausiajam Sakramentui. Kai kas prisimena senus laikus, kai Komunijos buvo įprasta eiti labai retai. Kiti linkę kaltinti Vatikano II Susirinkimo nulemtus liturginius pakeitimus. Tačiau mūsų elgsena nemažai priklauso ir nuo gyvenamojo meto visuomenės ir jos įtakos. Šiandienos gyvenimo tempas yra didžiulis. Esame pratę tuoj pat laukti darbo rezultatų, tapome nekantrūs. Juokaujame apie mažiausią „sekundės dalį“: prieš akis pasirodžius žaliajam šviesoforo signalui užnugaryje jau pypsi nekantrus vairuotojas. Mūsų nekantrumas reiškiasi taip pat ir Mišiose. Ugdydami savyje pagarbą ir kantrybę šiandien galime atkreipti dėmesį ypač į tris Mišių momentus. Pačiu Komunijos priėmimo metu turime ypač pagarbiai priimti Jėzų. Jeigu eilėje prieš mus kas nors nusprendžia atsiklaupiti, tai sutrikdo ir užima „sekundės dalį“ daugiau laiko. Užuoat susierzinus, verčiau pozityviai pažvelgti į tų žmonių intenciją, įvertinti tai, kad jie nori priimti Komuniją su kuo didesne pagarba. Bažnyčia teisėtai leidžia įvairiais būdais priimti Komuniją, tačiau bendras principas išlieka pagarba.

Antrasis momentas ugdant kantrybę ir pagarbą yra Mišių kanonas, pati Eucharistijos malda. Šis momentas yra tarsi buvimas kryžiaus papėdėje su Marija ir mylimuoju mokiniu. Jėzus nori suvienyti savo kančią su kiekvienu iš mūsų. Kai kurie žmonės negali klūpoti dėl fizinių priežasčių. Atkreipkime dėmesį, kaip visi pakylame ir atsistojame, kai baigiasi konsekracijos malda. Klūpojimas yra atgailos ir nuolankumo gestas. Jis išreiškia dėkingumą, atvirumą priimti Dievo dovanas. Apaštalas Paulius kalba apie gilų dėkingumą ir dvasinį imlumą: „Klaupiuosi prieš Tėvą, nuo kurio kiekviena tėvystė danguje ir žemėje turi vardą“ (Ef 3, 14–15).

Trečiasis momentas yra susikaupimas po Komunijos. Paprastai būna tylos momentas, kai kunigas nuneša likusias ostijas į tabernakulį, visi priėmusieji Komuniją gali mąstyti: mūsų kūnai tapo tabernakuliais. Čia kūno laikysena galime taip pat išreikšti savo pagarbą. Gal kai kuriems gera sėdėti ar būti užsimerkus, o kiti nori klūpoti. Tačiau visiems tenka sutelkti dėmesį į Jėzų. Tam tikrų mandagumo bei pagarbos reikalavimų turėtume laikytis ne tik bažnyčioje, bet ir įprastiniuose žmonių sambūriuose (pavyzdžiui, išjungti mobilųjį telefoną).

Pasaulyje mums tenka patirti nuolatinių minčių blaškymų, tačiau ateidami į Mišias mes įžengiamo į kitą erdvę, nes vykdome pačią svarbiausią pareigą – garbinti savo

Kūrėją Dievą. Nors mums dabar sunku įsivaizduoti, pats didžiausias džiaugsmas amžinybėje bus be paliovos garbinti Dievą.

DIEVAS IR AUDRA

12 eilinis sekmadienis (B)

Job 38, 1.8–11; 2 Kor 5, 14–17; Mk 4, 35–40

Jėzus pasirodo apaštalams kaip Dievas Kūrėjas. Lengva suprasti jų nuostabą. Juk tik pasaulį sukūręs Jahvė gali įsakinėti žemės gaivalams. Tik jis gali nutildyti audrą. Tik apie jį Raštas galėjo rašyti: „Šėlstančią audrą jis nuramino, ir jūros bangos buvo nutildytos“ (*Ps 107, 29*). Jėzus paliepia vėjui ir ežerui taip, kaip kūrėjas įsako kūriniui. Jėzus nemaldauja Dievo Tėvo ir neprašo jo užtariamo. Jis pats įsako. Jo žodis turi kuriamąją galią. Jis sako „Nutilk!“ ir tuoj pat stoja visiškai tylą. Kaip išraiškiau būtų įmanoma parodyti savo dievystę? Todėl mokiniai išsigando ir pajutę įvykio ypatingumą klausinėjo; „Kas gi jis toks? Net vėjas ir marios jo klauso!“

Tačiau Jėzus priekaištuoja mokiniams dėl tikėjimo stygiaus. Tai gali atrodyti keista: juk jie prašo Jėzaus pagalbos ir deda į jį viltis. Tik tuomet, kai žmogiškųjų jėgų nepakanka, jie pažadina Jėzų ir maldauja jo gelbėti. Ką dar jie galėjo tokioje padėtyje padaryti? Nejaugi jų šauksmas nėra pilnas pasitikėjimo? O gal nežadindami Jėzaus jie būtų labiau išreiškę savo tikėjimą Jėzaus dieviškumu? Juk Dievas niekuomet nemiega. Pilnutinis tikėjimas Jėzaus dievyste reikštų jo nežadinti. Ar mums kartais neatrodo, kad Dievas užmigo ir nemato mūsų rūpesčių? Kai į galvą ateina minčių, kad Dievas mus pamiršo, mūsų negirdi, nuolankiai prašykime jo tikėjimo malonės. Jis tikrai nemiega.

Krikščionys yra tikėjimo žmonės. Tikime, kad visiškai priklausome Dievui, esame jo saugomi, nors gyvename pasaulyje, kupiname baimės ir pavoju. Deja, epizode per audrą ežere mokiniams pritrūko šio pasitikėjimo. Nuskamba Jėzaus priekaištas: „Kodėl jūs tokie bailūs?“ Nereikia netgi išgyventi audros, kad suvoktume, jog baimė yra viena nemaloniausių gyvenimo patirčių. Bijome daugybės dalykų. Bijome ateities, nes nežinome, ką ji atneš. Nuogaustaujame, kad visas gyvenimo įdirbis nueis niekais. Bijome kitų žmonių, bijome savo pačių silpnybių, kad jos mūsų neišeiktų. Dažnai šią baimę perkeliame ir į tikėjimo sritį. Kaip krikščio-

nys, bijome prarasti savo pašaukimą. Bijome neištverti ir pralaimėti kovą su nuodėme. Bijome išduoti Dievą ir nuo jo nusigręžti. Šiandienos Evangelijoje Jėzus mus moko, kaip kovoti ir pasiekti pergalę kovoje su baimėmis. Jėzaus diagnozė – „Jums trūksta tikėjimo.“ Tikėjimas ir pasitikėjimas Dievu yra vieninteliai veiksmingi vaistai nuo žmogiškos baimės. Nėra kito būdo, tik pasitikinčiai atsiduoti Dievui.

Iš tikrųjų būna tokių akimirkų, kai aplink siaučia audra, o mes nuvargę manome, kad esame palikti likimo valiai. Esame linkę pasiduoti, nes nebeturime jėgų. Tuomet reikia vieno – įsisąmoninti, kad Jėzus, net jeigu ir miega, drauge su mumis sėdi valtyje. Viena vertus, audra parodo mokinių baimę ir jų tikėjimo stygių, tačiau, kita vertus, ji atskleidžia Jėzaus galybę – ir tai svarbiausia. Taip yra visuomet. Gal nedaugelis išgyveno audrą laive, bet daugelis patyrė užgriuvusių emocijų audrų sumaištį, kai atrodo, kad iš po kojų slysta gyvenimo pamatai, pleišėja žmogiškieji santykiai. Kai esame silpni ir išgąsdinti, pasirodo Dievo galybė. Baimė taip pat gali būti mokytoja ir nukreipti mus į Dievą. Kai žmogiškos pastangos neduoda jokių rezultatų, belieka viena – šauktis Dievo.

Jobo knyga pasakoja apie nekaltojo kančią. Šiandienos skaitinyje girdime tos knygos išvadą. Ankstesniuose knygose skyriuose perteiktos žmonių pastangos išspręsti kančios problemą. Galiausiai Jobui prabyla pats Dievas, kuris žino atsakymą į skausmingai išgyventus ir svarstytus klausimus. Svarbu, kad Dievas prabyla į Jobą „iš audros“. Dievas nepateikia ramių filosofinių pasvarstymų, šalto ir racionalaus galvosūkio įminimo. Dievo žodžiai prasideda klausimu, kuris iš pradžių atrodo nesusijęs su tema: „Kas nustatė jūros ribas?“ Dievas provokuodamas klausia apie dalykus, keliančius pagarbią baimę ir nuostabą. Šie klausimai nėra skirti geografijos ar okeanografijos specialistams. Jais Dievas atveria žmogaus žvilgsniui sukurtosios visatos slėpinį. Žvilgsnis iš Kūrėjo perspektyvos leidžia žmogui kitaip pažvelgti į save ir savo bėdas. Kartais audros supurtymas padeda žmogui suvokti save, plaukiantį Dievo valtyje.

Benedikto XVI piligrimystė Šventojoje Žemėje

(KAP, KAI) Gegužės 8–15 d. popiežius Benediktas XVI lankėsi Jordanijoje, Izraelyje ir palestiniečių teritorijose. Piligrimystė į Šventąją Žemę buvo dvyliktoji jo pontifikato užsienio kelionė. Benediktas XVI ne kartą pabrėžė, kad į Šventąją Žemę jis pirmiausia vyko kaip piligrimas, norintis pagerbti vietas, kurias Jėzus pašventino savo buvimu. Lankydamasis šventosiose vietose jis pirmiausia siekė palaikyti vietas krikščionis. Popiežius taip pat stengėsi stiprinti tarpreliginį dialogą ir padėti plėtoti Izraelio ir palestiniečių taikų sambūvį.

Jordanijoje

Gegužės 8 d. pasitikdamas popiežių Jordanijos karalius Abdullah II išreiškė viltį, kad Šventojo Tėvo vizitas padės stiprinti tarpreliginį dialogą ir taikos procesą Šventojoje Žemėje. Benediktas XVI pabrėžė, kad Jordanijos karalystė nuo seno Artimuosiuose Rytuose pirmauja taikos iniciatyvomis: puoselėja tarpreliginį dialogą, remia pastangas taikiai spręsti Izraelio ir palestiniečių konfliktą, priima kaimyninio Irako pabėgėlius.

Iš oro uosto Benediktas XVI nuvyko į neįgalųjų reabilitacijos centrą Amane. Prie reabilitacijos centro įsikūrusioje bažnyčioje popiežių pasveikino Jeruzalės lotynų apeigų patriarchas arkivyskupas Fouadas Twalas. Jis paaiškino, kad centre nemokamai priimami vietos varguoliai ir neįgalieji, nepriklausomai nuo religijos, socialinės kilmės ar politinių pažiūrų. Jis pabrėžė, jog centre *Regina Pacis* darbuojasi tiek krikščionių, tiek musulmonų savanoriai. Popiežius sakė, jog meldžiasi už vienybę ir taiką Artimuosiuose Rytuose ir prašė melstis už jo piligrimystę. Benediktas XVI padovanojo centrui tabernakulį. Susitikimo pabaigoje arabiškai buvo giedama *Tève mūsų*. Iš *Regina Pacis* centro Šventasis Tėvas nuvyko į apaštališkąją nunciaturą.

Pavakare popiežius su pagarbos vizitu aplankė Jordanijos karalių. Karalius Abdullah II su žmona Rania ir keturiais vaikais pasitiko svečią savo rūmų kieme. Po privataus pokalbio su karaliumi popiežius susitiko taip pat su rūmų pareigūnais ir vyriausybės atstovais.

Gregužės 9 d. Benediktas XVI lankėsi ant Nebo kalno, pašventino kertinių katalikų universiteto Madaboje akmenį, Amane karaliaus Huseino mečetėje susitiko su musulmonų bendruomenių vadovais, taip pat šventė Mišparus Amano melkitų katedroje.

Po Mišių apaštališkosios nunciaturų koplyčioje popiežius automobiliu vyko į Nebo kalną, nuo kurio Mozė žvelgė į Pažado Žemę ir kur buvo palaidotas. Bazilikoje Šventąjį Tėvą pasitiko pranciškonų generalinis vyresnysis t. José Rodriguezas Carballo. Pasak jo, Nebo kalnas liudija, jog Dievo pažadai tampa tikrove. Prieš Benedikto XVI kalbą buvo paskaityta ištrauka iš Pakartoto Įstatymo knygos apie Mozės atvykimą ant Nebo kalno. Po to popiežius savo ir visos Bažnyčios vardu padėkojo pranciškonams už jų ilgą amžę tarnystę Šventojoje Žemėje. Nuo kalno Benediktas XVI panašiai kaip anuomet Mozė žvelgė į Šventąją Žemę: Jeruzalė nuo Nebo kalno nutolusi apie 50 km.

Kitas popiežiaus kelionės etapas buvo Madaba, kur jis pašventino kertinių akmenį pirmajam Jordanijoje katalikų universitetui. Šis universitetas bus atviras įvairias religijas išpažįstantiems. Benediktas XVI savo kalboje priminė universiteto šūkį *Sapientia et Scientia*: pasak jo, tikėjimas į Dievą neslopina tiesos ieškojimo, priešingai, ragina jos ieškoti.

Susitikimas su musulmonais

Grįžęs į Amaną Benediktas XVI aplankė Hašimidų muziejų ir karaliaus Huseino mečetę. Ten popiežius susitiko su musulmonų religiniais

vadovais, diplomatinio korpusu ir Jordanijos aukštųjų mokyklų rektorais. Popiežių pasitiko karaliaus Abdullah II pusbrolis princas Ghazi Bin Talalas, kuris yra karaliaus patarėjas religiniais klausimais ir daugelio tarpreliginių iniciatyvų įkvėpėjas. Jo kalba buvo gausiai iliustruota citatomis iš Korano ir Šventojo Rašto. Jis kalbėjo apie santykių sunkenybes, primindamas priešpriešas dėl pranašo Mohamedo karikatūrų publikavimo ar Benedikto XVI paskaitos Regensburgo universitete. Jordanijos aristokratas dėkojo popiežiui už žodžių apie Mohamedą paaiškinimą ir sakė, kad musulmonai juos suprato kaip citatą akademinėje paskaitoje, o ne kaip oficialią Apaštalų Sosto nuostatą. Popiežius savo ruožtu išreiškė džiaugsmą dėl to, kad Jordanija yra tarpreliginio dialogo iniciatorė. Popiežius taip pat pabrėžė tai, kad susitikime dalyvaavo kardinolas Emanuelis II Delly iš Bagdado ir ta proga kvietė tarptautinę bendruomenę atkreipti dėmesį į dramatišką krikščionių padėtį Irake. Vatikano atstovas žiniasklaidai kun. Federico Lombardi, vėliau komentodamas lankymąsi mečetėje, sakė, kad Šventasis Tėvas ten nesimeldė, bet pagarbiai meditavo. Pasak jo, popiežius buvo pasirengęs nusiauti batų, tačiau pagal protokolą to nereikėjo daryti, nes visi takai, kuriais ėjo šventovę apžiūrinęjusi palyda, buvo iškloti kilimais.

Vakare Šventasis Tėvas Amano Šv. Jurgio graikų melkitų katedroje vadovavo Mišparam. Atsisėdęs prie ikonostaso popiežius paėmė į rankas melkitišką pastorą – kryžių, dėl to pamaldų dalyviai prapliupo garsiais plojimais. Melkitų patriarchas Grigalius III pasveikino popiežių kaip „tėvų tėvą, ganytojų ganytoją ir atsakingųjų atsakingąjį“. Patriarchas pabrėžė, jog Rytų apeigų katalikai yra integrali arabų pasaulio dalis, kuriam daugumą sudaro musulmonai. Patriarchas laidavo, kad krikščionys daugiau nebeišvyks iš Šventosios Žemės.

Popiežius savo homilijoje sakė, jog Rytų Bažnyčių lobynas praturtina visuotinę Bažnyčią. Dauguma Artimųjų Rytų krikščionių nuo seno susiję su Antiochijos patriarchatu. Anot popiežiaus, melkitų liturgija, bažnytinė disciplina ir dvasinis paveldas gyvai liudija nenutrūkstamą tradiciją. Baigiamasis palaiminimas buvo suteiktas tiek pagal Rytų, tiek pagal lotynų apeigas.

Gegužės 10 -oji, sekmadienis, buvo trečioji Benedikto XVI vizito Jordanijoje diena. Dienos programą sudarė Mišios tarptautiniame Amano stadione, taip pat apsilykimas Betanijoje, numanomoje Kristaus krikšto vietoje. Mišiose dalyvavo apie 30 tūkst. tikinčiųjų. Sveikindamas Šventąjį Tėvą Jeruzalės patriarchas arkivyskupas Fudadas Twalas sakė, jog vietiniams katalikams problema yra vietų seminarijoje, o ne pašaukimų stoka. Arkivyskupas priminė, jog Jordanijoje rado prieglobstį daugybė Irako pabėgėlių, tarp jų 40 tūkst. krikščionių. Liturgija buvo švenčiama arabų ir lotynų kalbomis. Eucharistijoje grojo nacionalinės filharmonijos orkestras, kuriam dirigavo musulmonas.

Homilijoje popiežius pabrėžė šeimos ir moterų vaidmenį. Jis ragino Šventosios Žemės krikščionis ištvirti tikėjime nepaisant sunkumų. Iš popiežiaus rankų Pirmąją komuniją priėmė įvairių apeigų katalikų, tarp jų Irako pabėgėlių, vaikai. Sekmadienis Jordanijoje yra darbo diena, tačiau krikščionys, norėję dalyvauti popiežiaus Mišiose, iš savo darbdavių galėjo gauti laisvadienį.

Po pietų Benediktas XVI aplankė Betaniją, nutolusią nuo Amano apie 50 km, kur yra numanoma Jėzaus krikšto Jordane vieta. Popiežius aplankė archeologinius kasinėjimus ir palaimino kertinius akmenis dviejų bažnyčių (melkitų ir lotynų apeigų katalikų) statybai.

Betanijoje popiežiaus laukė karališkoji pora: karalius Abdullah II su žmona Rania. Jie važiavo specialioje platformoje, o kai sustojo Kristaus krikšto vietoje, sėdėjęs greta popiežiaus karalius išlipo, kad neužstotų sveičiui vaizdo. Bažnyčių statybos vietoje popiežiaus laukė keli tūkstančiai tikinčiųjų. Jeruzalės patriarcho vikaras Jordanijoje vyskupas Salimas Sayegh sveikindamas popiežių priminė, jog žemė bažnyčių statybai buvo padovanota valstybinio komiteto vadovaujamo princo Ghazi Bin Talalo. Vyskupas taip pat padėkojo karališkajai porai, kad dėka jų pastangų krikščionys ir musulmonai Jordanijoje broliškai tarpusavyje sugyvena. Šventasis Tėvas palaimino vandenį, į kurį panardino kryžių ir juo palaimino susirinkusius. Savo kalboje jis paaiškino kertinio akmens įmūrijimo prasmę: jis simbolizuoja Kristų, kuriuo remiasi Bažnyčia. Popiežius ragino vietas katalikus palaikyti dialogą ir tarpusavio supratimą piliečių visuomenėje.

Ketvirtoji Benedikto XVI piligrimystės diena buvo labai intensyvi. Iš ryto Šventasis Tėvas paliko Jordaniją ir atvyko į Izraelį. Po pietų jis susitiko su prezidentu Šimonu Peresu ir nuvyko į Jad Vašemo memorialą, kur pagerbė Šoa aukų atminimą. Po to nuvyko į Jeruzalės tarpreliginio dialogo centrą.

Popiežius ryte aukėjo Mišias nunciatūroje, po to atvyko į oro uostą, kur jį išlydėjo Jordanijos monarchas su karališkosios šeimos nariais, katalikų ir ortodoksų Bažnyčių hierarchai, musulmonų dvasininkai. Atsisveikinimo kalboje Jordanijos karalius ragino tęsti dialogą ir kurti geresnį pasaulį. Karalius priminė Izraelio ir palestiniečių konflikto aukas ir pabrėžė, jog palestiniečiai turi teisę turėti savo valstybę, o Izraelis – teisę gyventi saugiai. Benediktas XVI ragino išlaikyti būdingą Jordanijos karalystei tolerancijos ir tarpreliginio dialogo dvasią.

Izraelyje

Tel Avivo oro uoste popiežių sutiko prezidentas Šimonas Peresas, kuris pirmiausia lotyniškai pasveikino popiežių. Izraelio prezidentas išreiškė įsitikinimą, jog Benedikto XVI vizitas pagilins judaizmo ir krikščionybės dialogą. Benediktas XVI savo sveikinimo žodyje pabrėžė, jog atvyko melstis į šventąsias vietas dėl taikos Šventojoje Žemėje ir pasaulyje. Jis kalbėjo taip pat apie pagarbą Šoa aukoms ir ragino kovoti su naujai iškylančiomis antisemitizmo apraiškomis.

Iš oro uosto kariniu sraigtasparniu popiežius nuskrido ant *Scopus* kalno, kur jį pasveikino Jeruzalės meras Niras Barkatas. Po sutikimo ceremonijos popiežius uždaru automobiliu nuvyko į apaštališkąją nunciatūrą. Po pietų Benediktą XVI priėmė prezidentas Šimonas Peresas. Susitikimas su trim šimtais politinio ir religinio gyvenimo veikėjų vyko prezidento rūmų sode. Prezidentas Š. Peresas savo kalboje sakė, kad dvasiniai vadovai gali parengti kelią politikams ir „išvalyti minų laukus“, trukdančius tiesti kelią į taiką. Prezidentas kalbėjo apie gerus Vatikano ir Izraelio santykius ir sakė, jog yra pasirengę deryboms su palestiniečiais. Benediktas XVI priminė, jog taika pirmiausia yra Dievo dovana, todėl religijos indėlis siekiant taikos yra pirmiausia autentiškas, uolus ir bendras Dievo ieškojimas. Po privataus pokalbio su prezidentu Benediktas XVI taip pat kalbėjosi su trejus metus *Hamas* kovotojų nelaisvėje laikomo Izraelio kareivio tėvais. Šį trumpą susitikimą parodė Izraelio televizija.

Šoa aukų pagerbimas

Į Jad Vašem institutą Benediktas XVI atvyko lydima Izraelio prezidento. Popiežius padėjo vainiką Atminties salėje ir tyliai meldėsi. Tuo metu buvo skaitomas fragmentas iš laiško, 1943 m. parašyto iš Kauno geto. (Laišką savo vaikams parašęs Elchananas Elkesas buvo nužudytas.)

tas 1944 m., jo žmona ir vaikai išli-ko gyvi.) Kantorius sugiedojo *kadiš* maldą už mirusius. Po maldos Benediktas XVI bendravo su holokausta išgyvenusiais septyniais asmenimis. Popiežius kalbėjo taip pat su kroatu, apdovanotu pasaulio tautų teisuolio medaliu. Savo kalboje Jad Vašem memoriale Benediktas XVI be kita ko sakė, jog žuvusiųjų vardai yra amžiams įrašyti visagalio Dievo atmintyje. Benediktas XVI kaip apaštalo Petro įpėdinis ir Romos vyskupas pakartojo Bažnyčios pasiryžimą melstis ir nepaliaujamai darbuotis, kad neapykanta daugiau niekuomet neviešpatautų žmonių širdyse. Pabaigoje choras sugiedojo viduramžių rabino ir filosofo Maimonido maldą, kurioje reiškiamas tikėjimas Mesijo atėjimu. Šią maldą maldingi žydai dažnai kalbėdavo Šoa metu. Vatikano atstovas žiniasklaidai kun. F. Lombardi vėliau spaudos konferencijoje komentavo Izraelio žiniasklaidos priekaištus, esą popiežiaus kalboje trūko kaltės išpažinimo ir jo vokiškos kilmės priminimo. Pasak kun. F. Lombardi, šiuos aspektus Benediktas XVI išsamiai aptarė 2005 m. lankydamasis Kelno sinagogoje ir 2006 m. Aušvice.

Pirmadienio vakaro tarpreliginiame susitikime, vykusiame Dievo Motinos centre, dalyvavo apie 500 asmenų, tarp jų lotynų ir Rytų apeigų katalikų Bažnyčių, kitų krikščioniškųjų konfesijų, judaizmo ir islamo dvasiniai vadovai. Pasak popiežiaus, nors religijų skirtumai, atsiveriantys tarpreliginiame dialoge, gali atrodyti kaip kliūtys, tai neturi užtemdyti pagarbos tiesai, tam, kas universalu ir absoliutu. Po popiežiaus kalbos trumpai kalbėjo liuteronų pastorius, Šventosios Žemės religinių institucijų tarybos moderatorius. Disonansu nuskambėjo palestiniečių vyriausiojo teisėjo šeicho Taisiro Tamimi emocionali kalba. Jis kritikavo Izraelio vykdomą palestiniečių persekiojimą ir ragino popiežių apie tai kalbėti. Šventasis Tėvas nereagavo į šeicho

žodžius ir po jo kalbos su palyda išėjo iš salės. Kun. F. Lombardi vėliau komentavo šį incidentą, paaiškindamas, kad nenumatyta programoje šeicho kalba pakenkė tarpreliginiam dialogui.

Gegužės 12 d. popiežius lankėsi Uolos kupolo mečetėje, buvo prie Raudų sienos, meldėsi Pakutinės vakarienės menėje ir Juozapato slėnyje. Uolos kupolo mečetė yra trečioji pagal svarbą musulmonų šventovė. Prie jos durų Šventąjį Tėvą pasveikino Jeruzalės didysis muftijus Muhammadas Ahmadas Husseinas. Popiežius įeidamas į mečetę nusiavė. Didysis muftijus ragino popiežių prisidėti stabdant Izraelio agresiją prieš palestiniečius. Benediktas XVI savo kalboje atkreipė dėmesį į trijų didžiųjų religijų bendras šaknis. Pasak popiežiaus, šventasis Jeruzalės miestas yra iššūkis geros valios žmonėms siekiant įveikti nesusipratimus ir konfliktus, nuoširdžiu dialogu siekiant kurti ateities kartoms teisingumui ir taiką pagrįstą pasaulį. Po susitikimo Benediktas XVI kalbėjosi su islamo delegacijos atstovais.

Iš mečetės Šventasis Tėvas nuvyko prie Raudų sienos. Romėnų sugriautos Erodo šventyklos vakarų sienos fragmentas, Raudų siena yra svarbiausia judėjų šventoji vieta. Čia Benediktą XVI pasitiko Izraelio turizmo ministras. Popiežius meldėsi 122 psalmės žodžiais. Po tylios maldos Benediktas XVI į sienos plyšį įdėjo kortelę su maldos tekstu, kuriame maldaujama taikos Šventajai Žemei, Artimiesiems Rytams ir visai žmonijai.

Didžiojo rabinato namuose popiežius susitiko su Izraelio rabinais. Benediktas XVI padėkojo už pakvietimą abiejų tradicijų vyriausiesiems rabinams: sefardų Shlomo Amarui ir aškenazių Yonai Metzgeriui. Jis priminė jų vizitą Vatikane 2003 ir 2005 m. Popiežius patikino, kad Bažnyčia nenukryps nuo kelio, priim-

to Vatikano II Susirinkime siekiant krikščionių ir žydų susitaikinimo.

Vidudienį Šventasis Tėvas drauge su Lotynų patriarchato vyskupas ir Šventosios Žemės kustodijos pranciškonais meldėsi *Regina Caeli* malda Vakarienės menėje. Ten jį sutiko Šventosios Žemės pranciškonų kustodijos vyresnysis t. Pierbattista Pizzaballa. Popiežius vyskupams kalbėjo apie krikščionių vaidmenį Artimuosiuose Rytuose. Po to popiežius nuvyko į Jeruzalės Lotynų patriarchato apeigų konkatedrą. Jis trumpa kalba priminė, jog būtent Jeruzalėje Petras Sekminių dieną skelbė Jėzaus Kristaus Gerąją Naujieną, iš čia Evangelija išplito į visą pasaulį. Šventasis Tėvas dėkojo už maldas evangelizacijos intencija, ypač kontempliatyviosioms seserims.

Po pietų Juozapato slėnyje popiežius aukojo Mišias dalyvaujant 5 tūkst. tikinčiųjų. Tai buvo pirmos viešos Mišios kelionės Izraelyje metu. Dalyvių skaičius dėl saugumo reikalavimų buvo griežtai ribojamas. Popiežių pasveikinęs patriarchas arkivyskupas Fouadas Twalas susiejo Kristaus agoniją Getsemanėje su dabartine palestiniečių tautos agonija. Šiuos žodžius lydėjo tikinčiųjų plojimai. Homilijoje popiežius ragino krikščionis nepalikti Šventosios Žemės, o valdžios atstovus ragino gerbti, paremti ir vertinti krikščionių buvimą. Mišiose dalyvavo taip pat daug kitų šalių piligrimų.

Betliejuje

Gegužės 13-ąją popiežius aplankė Betliejų, meldėsi Gimimo grotoje, aukojo Mišias Prakartėlės aikštėje, aplankė vaikų ligoninę, pabėgėlių stovyklą, taip pat susitiko su Palestinos autonominių teritorijų valdžios atstovais. Popiežius pareiškė savo solidarumą su palestiniečių tauta ir parėmė palestiniečių teisę turėti suverenią tėvynę protėvių žemėje. Jis taip pat ragino vietos krikščionis likti Šventojoje Žemėje

ir būti dialogo bei konstruktyvaus bendradarbiavimo tiltu, kuriant taikos kultūrą.

Popiežius automobiliu atvyko į Betliejų, nutolusį nuo Jeruzalės 10 km ir priklausantį Palestinos autonomijai. Prezidento rūmuose jį pasitiko prezidentas Mahmudas Abbasas. Palestiniečių garbės gvardija sugrojo Vatikano ir Palestinos autonomijos himną. Sveikindamas popiežių prezidentas M. Abbasas kalbėjo apie Izraelio ir Palestinos autonomijos valstybių koegzistavimą su sostine Jeruzalėje ir pareiškė tikis taika nepaisant nesenos Izraelio intervencijos Gazoje. Popiežius pareiškė savo solidarumą su palestiniečių tauta ir ragino izraeliečius ir palestiniečius įveikti smurtą, o tarptautinę bendruomenę ragino padėti atkurti krašto infrastruktūrą. Šventasis Tėvas taip pat kalbėjo apie būtinybę garantuoti palestiniečiams žmogaus teises. Popiežius kvietė jaunuolius nepasiduoti pagundai imtis smurto ir terorizmo.

Po to Prakartėlės aikštėje popiežius aukojo Mišias, kuriose dalyvavo apie 10 tūkst. asmenų. Tarp jų buvo kelios dešimtys krikščionių iš Gazos, kuriuos popiežius atskirai pasveikino, o po Mišių su jais trumpai susitiko. Sveikindamas popiežių arkivyskupas Fouadas Twalas sakė, kad Šventojoje Žemėje nebus taikos, kol Betliejus bus atitvertas nuo Jeruzalės. Savo homilijoje Benediktas XVI įtaigiai ragino vietos krikščionis likti Šventojoje Žemėje ir neprarasti vilties. Drauge jis apgailestavo, kad galutinis Dievo pažado išsipildymas, apie kurį iškalbingai byloja Betliejus, vis dar išlieka tolimas. Kai kurie palestiniečiai rankose laikė dešimtmečius trunkančio konflikto aukų atvaizdus. Mišiose dalyvavo prezidentas M. Abbasas ir kiti Palestinos teritorijų valdžios atstovai. Iš Prakartėlės aikštės popiežius vyko į pranciškonų Šv. Kotrynos vienuolyną, kur pietavo. Po pietų Šventasis Tėvas privačiai

aplankė Gimimo grota, o pakeliui į grota – Šv. Kotrynos bažnyčią.

Popietę Benediktas XVI lydimas prezidento M. Abbaso aplankė Vokietijos bei Šveicarijos vyskupų konferenciją lėšomis išlaikomą *Caritas* vaikų ligoninę. Iš ligoninės popiežius automobiliu nuvyko į netoliese įkurtą *Aida* pabėgėlių stovyklą, kurioje gyvena apie 5 tūkst. žmonių. Daugumą jų yra iš dabartinės Izraelio teritorijos pasitraukusių žmonių palikuonys. Tai viena iš daugelio palestiniečių stovyklų, atsiradusių 1948 m., taip pat po 1967 m. karo. Susitikimas vyko mokyklos kieme, netoli nuo aštuonių metrų aukščio sienos. Prezidentas M. Abbasas kalbėjo apie palestiniečių kentėjimus, jų žeminimą kontrolės punktuose. Benediktas XVI garantavo, kad jo vizitas yra solidarumo su visais benamiais palestiniečiais, negalinčiais grįžti į namus, ženklas. Popiežius kalbėjo apie Izraelio pastatytą apsauginę sieną. Pasak jo, ši siena yra brutalus priminimas apie aklavietę, į kurią pateko Izraelio ir palestiniečių santykiai. Pakeliui į stovyklą buvo eksponuojamos 27 palestiniečių kaimų, dabar esančių Izraelio teritorijoje, nuotraukos. Stovyklos gyventojai popiežiui įteikė dovanų grandinę su raktu, simbolizuojančiu tiek Šv. Petro raktus, tiek 750 tūkst. pabėgėlių palestiniečių namų raktus. Benediktas XVI padovanojo 50 tūkst. eurų mokyklos statybai.

Po apsilankymo pabėgėlių stovykloje popiežius Betliejuje prezidento rūmuose susitiko su palestiniečių bendruomenių iš Gazos ir Vakarų kranto atstovais. Tarp jų buvo gausi krikščionių grupė. Jie apibūdino savo sunkią situaciją ir prašė popiežiaus paramos. Atsisveikindamas su prezidentu M. Abbasu popiežius pažadėjo ir toliau raginti visus taikos proceso dalyvius siekti izraeliečius ir palestiniečius tenkinančių sprendimų. Apgailestaudamas dėl Izraelio pastatytos atitvaros padari-

nių popiežius sakė, kad tokios sienos ilgai neišlaiko.

Nazarete

Priešpaskutinę piligrimystės dieną Benediktas XVI praleido Nazarete. Jis ten aukojo Mišias, meldėsi Apreiškimo grotuje, susitiko su Izraelio premjeru ir Galilėjos vadovais, o po to šventė Mišparus Apreiškimo bazilikoje. Nazarete Mišios buvo aukojamos amfiteatre prieš tą kalną, nuo kurio ketinta nustumti Jėzų (*Lk 4, 29*). Mišiose dalyvavo apie 50 tūkst. tikinčiųjų, tarp jų daug piligrimų iš užsienio. Tai buvo didžiausias liturgijos šventimas per visą kelionę. Izraelio saugumo pajėgos ėmėsi ypatingų priemonių, nes palestiniečiai tą dieną minėjo savo egzodo metines. Nazarete Eucharistija buvo praturtinta melkitų ir kitų Rytų Bažnyčių liturginiais elementais. Benedikto XVI homilija buvo skirta Šventajai Šeimai, sykiu užbaigiant vietos Bažnyčioje švęstus Šeimos metus. Benediktas XVI priminė Pauliaus VI žodžius, pasakytus prieš 45 metus Nazarete: „Kiekvienam mūsų reikia grįžti į Nazaretą ir iš naujo apmąstyti Šventosios Šeimos tylią meilę, kiekvienos krikščioniškos šeimos pavyzdį.“ Popiežiaus pamokslo santrauka buvo perskaityta hebrajų ir arabų kalbomis. Popiežius priminė, kad Nazarete, kur gyvena didžiausia Izraelyje krikščionių bendruomenė, tik pastaraisiais metais kilo konfliktų tarp krikščionių ir musulmonų. (Tai buvo susiję su projektu statyti didžiulį mečetės pastatą tiesiog prieš Apreiškimo baziliką. Po tarptautinių protestų projektą pavyko sustabdyti.)

Po Mišių popiežius nuvyko į pranciškonų Apreiškimo vienuolyną. Ten pietavo su Galilėjos vyskupais. Vėliau vienuolyno salėje Benediktas XVI susitiko su Izraelio premjeru Benjaminu Netanjahu. Popiežius ir vyriausybės vadovas trumpai kalbėjosi žurnalistų akivaizdoje, po to vyko privatus 15 min. susitikimas. Izraelio premje-

ras pasakojo apie savo vizitą Egipte, o popiežius kalbėjo apie susitikimą su Jordanijos karaliumi. Vėliau į susitikimą įsitraukė Vatikano bei Izraelio delegacijų atstovai.

Po to Apreiškimo bazilikos auditorijoje vyko tarpreliginis susitikimas su Galilėjos religiniais atstovais. (Beje, krikščionių padėtis Galilėjoje yra lengvesnė negu Jeruzalėje ar Vakarų krante.) Trumpai kalbėjo druzų, musulmonų ir judėjų atstovai. Benediktas XVI sakė, kad visose religinėse tradicijose glūdi įsitikinimas, jog taika yra Dievo dovana, tačiau jos negalima pasiekti be žmogaus pastangų. Susitikimo pabaigoje rabinas spontaniškai pasiūlė drauge sugiedoti giesmę prašant taikos. Popiežius šypsodamasis giedojo drauge.

Iš auditorijos Šventasis Tėvas nuvyko švęsti Mišparų Apreiškimo bazilikoje. Homilijoje popiežius sakė, kad Apreiškimas buvo galingas Dievo įsikišimas į istoriją. Jis palygino krikščionių situaciją Šventojoje Žemėje su aplinkybėmis, kuriomis Nazarete kukliai gyveno Marija.

Gegužės 15 d. buvo aštuntoji ir paskutinė Benedikto XVI kelionės diena. Popiežius dalyvavo dviejuose ekumeniniuose susitikimuose Jeruzalėje, meldėsi Golgotoje ir Kristaus Kapo koplyčioje, po to Tel Avivo oro uoste vyko atsisveikinimo ceremonija. Ekumeninis susitikimas vyko Jeruzalės ortodoksų patriarchato buveinėje. Popiežius padėkojo už kvietimą patriarchui Teofiliumi III ir priminė apie Pauliaus VI ir Konstantinopolio patriarcho Atenagoro susitikimą, šioje vietoje vykusį prieš 45 metus.

Iš patriarchato Benediktas XVI vyko į Šventojo Kapo baziliką. Jis trumpai meldėsi Prisikėlimo koplyčioje. Bazilikoje Benediktas XVI sakė, jog baigdamas savo piligrimystę nori palikti vietos Bažnyčiai vilties žinią. Jis išreiškė viltį, jog istorija nesikartos, atmintis gali būti išgydyta, o kartūs

tarpusavio kaltinimai ir priešišku- mai gali būti įveikti, ypač gyvenant tokioje brangoje Išganytojo širdžiai žemėje. Po to popiežius nuėjo į Golgotos koplyčią, kur jį pasveikino ortodoksų vienuoliai. Šventasis Tėvas suklypo Jėzaus nukryžiuavimo vietoje, o po to pagal ortodoksų tradiciją uždegė žvakę.

Iš Šventojo Kapo bazilikos popiežius nuvyko į Armėnų Apaštališkosios Bažnyčios katedrą, kur vyko kitas ekumeninis susitikimas. Čia popiežius ragino melsti įvairių konfesijų krikščionių bendradarbiavimo Šventojoje Žemėje. Popiežius pabrėžė, jog dialogas tarp Katalikų Bažnyčios ir Armėnų Apaštališkosios Bažnyčios, taip pat kitų Rytų Bažnyčių leidžia įveikti senų nesusipratimų našta. Benediktas XVI iškėlė Jeruzalės armėnų bendruomenės indėlį: ji nuo ankstyvųjų krikščionybės amžių pasižymėjo vienuoliškojo gyvenimo ugdymu, taip pat liturgijos tradicijomis.

Tel Avivo oro uoste vyko atsisveikinimo ceremonija, kurioje dalyvavo Izraelio prezidentas ir premjeras. Komentatoriai pastebi, kad Izraelio prezidentas ir premjeras drauge pasitinka ir išlydi tik jų šaliai draugiškų valstybių vadovus. Izraelio prezidentas Š. Peresas, dėkodamas popiežiui už kelionę, įvertino svarias jo kalbas, taip pat pareiškimą, jog Šoa neturi būti pamirštas nei neigiamas. Benediktas XVI apibendrino savo kelionę kaip tikėjimo piligrimystę į išganyto istorijai svarbias vietas. Anot jo, jį ypač sujaudino apsilankymas Nazarete ir ten švęsta liturgija. Popiežius pabrėžė, jog į Šventąją Žemę atvyko kaip izraeliečių ir palestiniečių draugas. Jis apgailestavo dėl daugiau kaip 60 metų vykstančio konflikto ir reiškė viltį dėl jo taikaus sprendimo. Popiežius pripažino Izraeliui teisę saugiai egzistuoti pagal tarptautiniais susitarimais patvirtintas sienas, o palestiniečiams teisę į suverenią tėvynę.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
Faksas (37) 323 853
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2009, „Bažnyčios žinios“